

İSNAD

Atıf Sistemi

2. Edisyon

www.isnadsistemi.org

İSNAD

Atıf Sistemi

The Isnad Citation Style

2. Edisyon

AKADEMİK YAZIM BÖLÜMÜ

Giriş

İSNAD Atıf Sistemi

İSNAD, sosyal ve beşerî bilimler alanında hazırlanan çalışmalarda kullanılmak üzere Türkiye merkezli olarak geliştirilen akademik yazım, atıf ve kaynak gösterme sistemidir. “Kaynak gösterme” hem bilginin bilimselliğinin hem de fikrî mülkiyet haklarına saygının bir gereğidir. Nitekim istifade edilen bir kaynağın araştırmada belirtilmemesi, yayın etiği ihlali (*intihal/plagiarism*) olarak değerlendirilir. Bu sebeple ortaya konulan bilimsel bir çalışmanın kaynakları, başka araştırmacılar tarafından tekrar ulaşılabilir ve kontrol edilebilir olacak şekilde bibliyografik bileşenleri ile doğru ve eksiksiz olarak çalışmada yazılmak durumundadır.

1. Marka Adı ve Kökeni

Sözlükte “dayanmak, yaslanmak, itimat etmek” manasındaki Arapça “sened” kökünden türeyen isnad, “temellendirmek, dayamak; sözü söyleyenine kadar ulaştırmak, bir sözün, bir rivayetin geliş yolunu haber vermek, ilk kaynağa kadar götürmek” anlamlarına gelmektedir. “Sözünün senedi nedir?” örneğinde olduğu gibi sözün kaynağını sorgulamak ve belirtmek için kullanılmaktadır.¹ Bu anlamda isnad, akademik yazımda atıf veya alıntı yapılan kaynağı belirtmek için geliştirilen atıf sistemine, Türkiye merkezli yayın yapan ilahiyat alan dergilerinde görev üstlenen editörlerin çoğunluğunun (%70,4) kararı ile marka adı olarak seçilmiştir.

Marka Adı	: İSNAD Atıf Sistemi / The ISNAD Citation Style
Kısaltması	: İSNAD / ISNAD
Versiyonları	: İSNAD Dipnotlu / ISNAD Author-Title İSNAD Metiniçi / ISNAD Author-Date

Atıf yapmak ve alınan bilginin kaynağını belirtmek (isnad), İslam dünyasında Hz. Peygamber’den aktarılan sözlerin doğruluğunu teyit etmek amacıyla 1./7. yüzyılın sonlarından itibaren yaygın olarak kullanılmaya başlanmış ve sonrasında fıkıh, tarih ve diğer alanlardaki eserlerde bu uygulama devam etmiştir. Batı dünyasında bu tür uygulamalar, 10./16. yüzyılın ortalarından itibaren yine ilk olarak dini metinlerde sonrasında tarih ve diğer alanlardaki kitaplarda

¹ Raşit Küçük, “İsnad”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2001), 23/154.

kullanılmıştır. İslam kültür mirasında örnekleri görülen kaynak gösterme konusundaki öncülüğe Fuat Sezgin “Arapça tarihsel eserlerde karşılaşılan rivayet zincirleri (isnad) pekâlâ günümüz kitaplarındaki gibi kaynaklara işaret olarak kabul edilebilir.”² diyerek dikkat çekmiştir.

Günümüzde yaygın olarak kullanılan atıf ve kaynak gösterme sistemleri ise 20. yüzyılın başlarından itibaren ortaya çıkmıştır. Chicago Sistemi’nin (*The Chicago Manual of Style*) ilk versiyonu 1906 yılında hazırlanmış³ ve 2017 yılında 17. edisyonu kullanıma sunulmuştur. 1952 yılında ilk versiyonu⁴ kullanıma sunulan APA’nın (*The Publication Manual of the American Psychological Association*) ise 2019 itibarı ile 7. edisyonu kullanıma girmiştir.

Adı	Alanı	İlk Edisyon	Güncel Edisyon
Chicago/CMS <i>The Chicago Manual of Style</i> ⁵	Beşerî Bilimler (Edebiyat, Tarih, Sanat)	1906	17. Edisyon (2017)
APA <i>The Publication Manual of the American Psychological Association</i> ⁶	Psikoloji	1952	7. Edisyon (2019)
MLA <i>MLA⁷ Handbook for Writers of Research Papers, Theses, and Dissertations</i>	Dil ve Edebiyat	1977	8. Edisyon (2016)
İSNAD <i>İSNAD Atıf Sistemi</i>	Sosyal ve Beşerî Bilimler	2018	2. Edisyon (2019)

İSNAD Atıf Sistemi Türkiye merkezli olarak Antropoloji, Arkeoloji, Coğrafya, Dil ve Edebiyat, Eğitim, Felsefe, Halkbilimi, Hukuk, İktisadi ve İdari Bilimler, İlahiyat, Psikoloji, Sanat, Sanat Tarihi, Sosyal Hizmetler, Sosyoloji ve Tarih gibi sosyal ve beşerî bilimler alanında atıf ve kaynak göstermede görülen standart gereksiniminin giderilmesi amacıyla geliştirilmiştir.

² Fuat Sezgin, *İslam’da Bilim ve Teknik*, çev. Abdurrahman Aliy (İstanbul: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, 2015), 1/6.

³ The University of Chicago Press, *Manual of Style: Being a compilation of the typographical rules in force at the University of Chicago Press, to which are appended specimens of type in use* (Chicago: The University of Chicago Press, 1906).

⁴ The American Psychological Association Council of Editors, “Publication manual of the American Psychological Association”, *Psychological Bulletin* 49/Supplement (1952), 389- 449.

⁵ The University of Chicago | Chicago Üniversitesi

⁶ The American Psychological Association | Amerikan Psikoloji Derneği

⁷ The Modern Language Association | Modern Diller Derneği

İSNAD; akademik bir yazının başlığının nasıl belirleneceği, özetinin hangi bilgileri içermesi gerektiği, anahtar kavramların nasıl seçileceği, başlıklandırma formatının nasıl olması gerektiği, içerdiği tablo ve şekillerin nasıl oluşturulacağı, çalışmada kullanılan Arapça, Farsça, İngilizce ve diğer dillerdeki eser adlarının ve müellif isimlerinin nasıl yazılacağı, tarih ve yüzyılların hangi şekilde gösterileceği, yayın etiği kapsamında nelere dikkat edilmesi gerektiği, istifade edilen kaynak eserden dolayı veya doğrudan nasıl alıntı yapılacağı, atıf yapılan kaynakların katalog bilgilerinin metin içinde veya dipnotta nasıl yazılacağı ve kaynakçanın nasıl oluşturulacağı gibi akademik yazım ve yayın etiği ile ilgili bilinmesi ve uygulanması gereken temel ilke ve kuralları içermektedir.

İSNAD Atıf Sistemi, Dr. Abdullah Demir tarafından Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğünce desteklenen RGD-015 numaralı “Ulusal İlahiyat Atıf Dizini Projesi” kapsamında, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Dini İlimler Uygulama ve Araştırma Merkezi (DİMER) bünyesinde, akademik yayıncılık alanında uzman öğretim üyelerinin ve hakemli dergi editörlerinin görüş, öneri ve değerlendirmeleri alınarak 2017-2018 yıllarında “İlahiyat Atıf Sistemi” olarak geliştirildi. İlk versiyonu 12 Mart 2018 tarihinde hem matbu hem de online yayımlanmak suretiyle ücretsiz olarak kullanıma sunuldu. Sistemin ilahiyat alanı dışında da kullanımına dair talepler gelmesi üzerine *İSNAD*’ın ikinci edisyonu, sosyal ve beşerî bilimler alanında kullanılabilecek şekilde 2019 yılında güncellendi ve geliştirildi.

2. Önemi ve Amacı

İSNAD, Türkiye merkezli olarak geliştirilmiştir. Kullanıma sunulduğu 2018 yılında hakemli akademik dergi ve kitap yayıncıları ile fakülte dekanlıkları (mezuniyet tezlerinin yazımında) ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüklerince (yüksek lisans ve doktora tezlerinin yazımında) kullanımı benimsenmiş olup kullanıcı sayısı hızlı bir şekilde artış göstermektedir.⁸ TÜBİTAK ULAKBİM TR Dizin ve DergiPark gibi akademik yayıncılıkla ilgili akademik dizin ve akademik yayın platformlarınınca kaynak gösterme biçimlerinden biri olarak sistem entegrasyonu yapılmış; Web of Science/Clarivate Analytics EndNote, ProQuest RefWorks, Zotero ve Mendeley gibi dünya çapında kullanılan atıf ve kaynakça düzenleme programlarına uygun şablonları hazırlanıp ücretsiz olarak kullanıma sunulmuş ilk ve tek yerli kaynak gösterme sistemidir. Bu yönleri ile *İSNAD* oldukça önem arz etmektedir.

⁸ İSNAD Atıf Sistemi (İSNAD), “Kullananlar” (Erişim 16 Nisan 2019).

Türkçe olarak hazırlanan bir bilimsel yazım ve kaynak gösterme sisteminin varlığı, Türkçenin bir bilim dili olması hedefine ulaşmada büyük öneme sahiptir. Ülkemizde birçok devlet kurumu ve üniversite, yıllardır kitap yayımladıkları hâlde, ortak bir akademik yazım ve kaynak gösterme sistemi üzerinde birliktelik sağlanamadığı bilinmektedir. Hatta aynı kurumun farklı tarihlerde yayımladığı eserlerde bile farklı kaynak gösterme sistemlerinin kullanıldığı görülebilmektedir. Dahası çoğu zaman kullanılan kaynak gösterme sistemleri, uluslararası aslına uygun olarak da kullanılamamaktadır. Kaynak kullanımıyla ilgili en yaygın yapılan hata ise ilk dipnotun “Kopyala-Yapıştır” komutu ile kaynakçaya aynen taşınarak sadece “Soyad, Ad” değişimi yapıldıktan sonra diğer bilgilerin olduğu gibi bırakılmasıdır. Oysa uluslararası yaygın kaynak gösterme sistemlerinde eser bilgileri dipnotta genel olarak “virgül (,)”; kaynakçada ise “nokta (.)” ile ayrılmaktadır.

- APA** Yeşilyurt, T. (2018). Mâtürîdîlerde İmanda Açıklık. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 22 (1), 93-111. DOI: 10.18505/cuid.405516
- MLA** Yeşilyurt, T. “Mâtürîdîlerde İmanda Açıklık”. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi* 22 (2018): 93-111 <http://dergipark.gov.tr/cuid/issue/36586/405516>
- Chicago** Yeşilyurt, T. “Mâtürîdîlerde İmanda Açıklık.” *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi* 22 (2018): 93-111.
- İSNAD** Yeşilyurt, Temel. “Mâtürîdîlerde İmanda Açıklık”. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi* 22/1 (Haziran 2018), 93-111. <https://doi.org/10.18505/cuid.405516>

Kaynakçada eser künye bilgilerinin “nokta (.)” ile ayrılması, atıf tespit eden yazılımların eser bilgilerini anlamlı veriler olarak parçalayabilmesi ve işleyebilmesi için gereklidir. Oysa belirtilen hatalı kullanım, devlet kurumlarınca yayımlanan eserlerde bile görülebilmektedir. İSNAD’ın kullanımının yaygınlaşması, bu ve benzeri atıf gösterme hatalarının asgari düzeye inmesine olanak sağlayacaktır. Ayrıca Türkçe konuşan ülkelerin bilim insanlarının makale, kitap ve benzeri bilimsel çalışmalarını İSNAD’ı kullanarak hazırlamaları, atıf ve kaynakça oluşturulmasında standartlaşmaya katkı sunacaktır.

DergiPark’ta 2019 yılı Eylül ayı itibarıyla kayıtlı 1.881 dergi bulunmaktadır. Bu dergiler arasında atıf ve kaynak gösteriminde Chicago sistemini kullandığını belirtenlere göz atıldığında büyük bir kısmının bu kaynak gösterme biçimini aslına uygun ve doğru bir şekilde kullanmadığı rahatlıkla görülebilmektedir. TÜBİTAK DergiPark sisteminde yer alan 731 sosyal bilimler alan dergisinden TÜBİTAK TR Dizin’e kabul edilenlerin sayısı ise 524’tür. Dergilerin beyan ettikleri atıf gösterme sistemlerini doğru olarak kullanıyor olmaları TR Dizin ya da uluslararası indekslere kabul edilmelerinin ön şartları arasındadır. Ancak Türkçe yayın yapan dergiler tarafından bu şart tam olarak karşılanamamaktadır. İSNAD’ın kullanımının

yaygınlaşması, araştırmacıların ve yazarların işini kolaylaştıracağı gibi dergilerin ulusal ve uluslararası indekslere kabul edilmelerine de bu açıdan olumlu katkıda bulunacaktır.

İSNAD ile öncelikle Türkiye’de ve Türk Cumhuriyetleri’nde sosyal ve beşerî bilimler alanında hazırlanan yayımlarda ortak bir atıf sisteminin kullanımını sağlamak hedeflenmektedir. İSNAD’ın kullanımı, Türkçe konuşan ülkelerde sosyal ve beşerî bilimler alanında kaynak göstermede standartlaşmaya katkı sunarak atıf ve etki değeri tespitine olanak sağlayacak ve Türk dünyası içinde bilimsel iletişimi ve veri akışını kolaylaştıracaktır.

Akademik yazılarda hangi kaynak gösterme sisteminin kullanılacağı, yazar tarafından değil eseri yayımlayacak veya kabul edecek yayıncı, enstitü, üniversite veya kurum tarafından belirlenmektedir. Bu ise yazarı oldukça güç bir duruma düşürmektedir. Yayıncı, enstitü, üniversite veya kurum, metnin kullanımda olan herhangi bir atıf ve kaynak gösterme sistemine uygun olarak hazırlanmasını isteyebilmekte veya uluslararası bir karşılığı olmayan kendi yazım kurallarına uyulmasını isteyebilmektedir. Bu durum, yazarı, hazırladığı metnin dipnot ve kaynakçasını baştan sona değiştirme zorluğu ile karşı karşıya bırakmaktadır. Oysa sosyal ve beşerî bilimlerin tüm alt disiplinlerinde kullanılabilecek şekilde geliştirilen İSNAD’ın akademik yazımda tercih edilmesi, araştırmacıların karşı karşıya oldukları sıkıntıyı da gidermiş olacaktır. Araştırmacı çalışmasını İSNAD Atıf Sistemi’ne uygun olarak hazırladıktan sonra bu sistemi kullanan dilediği dergiye, yayınevine veya kuruma gönderebilecektir. Bu açıdan Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri’nde İSNAD’ın yayınevleri ile kurum ve kuruluşlar tarafından kullanımının benimsenmesi önem taşımaktadır.

3. Kapsamı ve Ana Fikri

İSNAD Atıf Sistemi, sosyal ve beşerî bilimler alanında araştırma yapan ve yazı kaleme alan öğrenci, akademisyen ve yazarlar ile bu alanda yayın yapan kurum ve kuruluşların hizmetine sunulmuştur. Sosyal ve beşerî bilimler alanında yayın yapan birçok dergi İSNAD’ı kullanmaya başlamıştır. Lisans mezuniyet tezi, yüksek lisans tezi ve doktora tezlerinin yazımında İSNAD’ın kullanılmasını öngören ve bunu tez yazım kılavuzlarına dâhil eden üniversitelerin sayısı artmaktadır. Ayrıca ulusal ve uluslararası sempozyum ve kongre düzenleyen birçok kurum ve kuruluş, katılımcılarından bildirilerini İSNAD’a uygun olarak hazırlamalarını talep etmeye başlamıştır. Ücretsiz olarak kullanıma sunulan bu sistem, kullanıcı dostu internet arayüzü ve kaynakça düzenleme yazılım eklentileri ile hızla kabul görmekte ve benimsenmektedir. Öğrenci, akademisyen, araştırmacı ve yazarlar İSNAD’ın

EndNote, Zotero, Mendeley ve RefWorks gibi atıf ve kaynakça düzenleme yazılım eklentileri sayesinde atıf ve kaynak gösterme işlemlerini daha kolay, daha hızlı ve hatasız olarak yapabilmektedirler. Bu sistemin Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri'nde kullanımı, yaygınlaşmaya devam etmektedir.

İSNAD'ın iki versiyonu bulunmaktadır: *İSNAD Dipnotlu* ve *İSNAD Metiniçi*. Sunulan bu alternatifler sayesinde atıf yapılan kaynağa dair bilgiler, metin içinde veya dipnotta gösterilebilmektedir. Örneğin psikoloji alanında hazırlanan bir makalede, kullanılan kaynağa İSNAD'a uygun olarak metin içerisinde "Mâtürîdî, 2002, 55" şeklinde atıf yapılabilir. Antropoloji, Arkeoloji, Coğrafya, Dil ve Edebiyat, Felsefe, Halkbilimi, Hukuk, İktisadi ve İdari Bilimler, İlahiyat, Müzik, Psikoloji, Sanat Tarihi, Sosyal Hizmetler, Sosyoloji veya Tarih alanında hazırlanan çalışmalarda ise kullanılan eser dipnotta "Ebû Mansûr Muhammed b. Muhammed el-Mâtürîdî, *Kitâbü't-Tevhîd Tercümesi*, çev. Bekir Topaloğlu (Ankara: İSAM Yayınları, 2002), 55" şeklinde belirtilebilir. Buna karşın gerek *İSNAD Metiniçi* gerekse *İSNAD Dipnotlu* sistemin tercih edildiği çalışmalarda, kaynakça tek bir biçimde "Soyad, Ad. Eser Adı. Basım Yeri: Yayınevi, Basım Tarihi (Mâtürîdî, Ebû Mansûr Muhammed b. Muhammed. *Kitâbü't-Tevhîd Tercümesi*. çev. Bekir Topaloğlu. Ankara: İSAM Yayınları, 2002)" şeklinde oluşturulmak durumundadır. Kaynakçada eser künye bilgilerinin belli bir standartta yazılması ve nokta (.) ile ayrılması, yayınların kaynakçalarını veri tabanlarına aktararak atıf oranı ve etki değeri gibi bibliyometrik hesaplamalar yapan indekslere, bilgisayar yazılımlarınca parçalanarak anlamlandırılabilir ve okunabilir temiz veri sunmaktadır. APA, Chicago ve MLA gibi uluslararası atıf ve kaynak gösterme sistemlerinin kaynakçada eser künye bilgilerinin nokta ile ayrılarak yazılmasını gerekli görmeleri de aynı fikre dayanmaktadır.

Türkiye'de ve Türk Cumhuriyetleri'nde sosyal ve beşerî bilimler alanında her yıl binlerce yayın yapılmakta ve bu yayınlar milyonlarca atıf içermektedir. Bu atıfların doğru ve eksiksiz olarak tespiti ve bibliyometrik olarak analizi, oldukça önem taşımaktadır. Buna karşın, Türkiye'de ve Türk Cumhuriyetleri'nde sosyal ve beşerî bilimler alanında ortak bir atıf ve kaynak gösterme sistemi kullanılmaması nedeniyle atıflar doğru şekilde tespit edilememekte ve kayıt altına alınamamaktadır. İSNAD'ın kullanımının yaygınlaşması, eser adlarının ve atıfların belli bir düzen içinde yazılmasını sağlayacak ve bu durum bibliyometrik analizler yapan indeks ve veri tabanlarına temiz veri sağlayacaktır.

4. Özellikleri

4.1. Açık Erişim/Ücretsiz Olması

APA, MLA ve Chicago gibi asıl olarak İngilizce kaleme alınacak çalışmalarda kullanılmak üzere geliştirilen atıf ve kaynak gösterme sistemleri, bu stillerin basılı kitap formları ile online tam metin erişimlerinin ücretli olması ve öğrencilerin İngilizce dil becerilerinin yeterli düzeyde olmaması gibi nedenlerle ortaöğretim, lisans ve lisansüstü eğitim-öğretim aşamalarında tam olarak öğrenilememektedir. Örneğin Ocak 2019 itibarı ile APA Kılavuzu 45 TL, Chicago atıf sisteminin online bir yıllık bireysel abonelik ücreti 39 Dolar ve matbu nüshası 49 Dolar'dır. *İSNAD Atıf Sistemi*, Türkiye merkezli olarak Türk dilinde geliştirilmiştir. *İSNAD*'ın hem tam metin erişimi hem de online kullanımı tamamen ücretsizdir. Ayrıca *İSNAD*'ın Zotero, Mendeley, EndNote ve RefWorks atıf ve kaynakça düzenleme programlarına uygun şablon eklentileri de bulunmaktadır ve ücretsiz olarak kullanıma sunulmuştur. *İSNAD*'ın ücretsiz olması onun önemli avantajlarından biridir.

4.2. Çoklu Dil Desteği

İSNAD'ın öncelikle Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri'nde kullanılması hedeflenmektedir. Ayrıca uluslararası alanda kullanımının yaygınlaşması için İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça, Farsça ve Urduca dillerine çeviri ve uyum çalışmaları devam etmektedir.

İSNAD, Türkiye dışında Kırgızistan ve Kazakistan gibi ülkelerde sosyal bilimler alanında yayımlanan dergilerde kullanılmaya başlanmıştır. *İSNAD*'ın Türkçe konuşan ülkelerde yaygınlaşması öncelikli hedeftir. Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri'nde ortak bir kaynak gösterme sisteminin kullanılması, verilerin kolaylıkla kayıt altına alınması ve atıf yapılması ile etki değeri ve atıf oranı gibi bibliyometrik hesaplamaların daha rahat yapılabilmesine olanak sağlayacaktır. Ne yazık ki Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri'nde üretilen bilimsel verileri kayıt altına alan ve kullanıma sunan ortak bir veri tabanı veya dizin hizmeti bulunmamaktadır. *İSNAD*'ın Türk Cumhuriyetleri'nde yaygınlaşması, ortak bir referans dilinin oluşmasına ve hazırlanacak bilgisayar yazılımlarının ve veri tabanlarının temiz ve sağlıklı veri temin edebilmesine olanak sağlayacaktır. Bu aşamadan sonra Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri'nde üretilen bilimsel verileri kayıt altına alan bir dizin geliştirilmesi daha mümkün hâle gelebilecektir.

APA, MLA ve Chicago gibi sistemlerde kullanılan bazı atıf ifadeleri ve kısaltmaları, Türkçe yazım ve imla kurallarına uymamaktadır. Örneğin Chicago stilinde “Kitap Bölümü” kaynak gösterilirken kitap isminden önce “in (içinde)” edatı

kullanılmaktadır. Oysa Türkçede kitap adından önce “içinde” yazarak kitap bölümüne atıf yapmak doğru bir tercih değildir.

John D. Kelly, “Seeing Red: Mao Fetishism, Pax Americana, and the Moral Economy of War,” in *Anthropology and Global Counterinsurgency*, ed. John D. Kelly et al. (Chicago: University of Chicago Press, 2010), 77.

John D. Kelly, “Seeing Red: Mao Fetishism, Pax Americana, and the Moral Economy of War,” içinde *Anthropology and Global Counterinsurgency*, ed. John D. Kelly vd. (Chicago: University of Chicago Press, 2010), 77.

APA, MLA ve Chicago gibi atıf sistemleri, İngilizce olarak kaleme alınan çalışmalar haricinde başka bir dilde aynen kullanılamamaktadır. Çünkü eser künye bilgilerini belirtirken kullanılan “s.n. (yayıncı bilinmiyor)”, “s.l. (basım yeri yok)”, “et al. (ve diğerleri)”, “Id (aynı müellif)”, “p. (sayfa)”, “trans./Translated by (tarafından çevrildi)”, “No. (sayı)”, “Review of (-in kritiği)”, “interview by (Röportaj yapan)”, “Ph.D diss. (doktora tezi)” ve “master thesis (yüksek lisans tezi)” gibi ifadelerin Türkçeye veya ilgili dile çevrilmesi ve kısaltma olarak karşılığının uyarlanması gerekmektedir. Çeviri konusunda bir mutabakat olmaması nedeni ile bu sistemlerde kullanılması gerekli kısaltmaların farklı çevirileri ile karşılaşmak mümkündür. Oysa İSNAD Atıf Sistemi’nde, kullanılan kısaltmaların Türkçe, İngilizce, Arapça, Farsça, Urduca ve diğer dillerde karşılıkları belirlenerek yazım ve kullanım birliğinin sağlanması hedeflenmiştir. İSNAD’ın Arapça, Almanca, Fransızca ve Türk dillerine de çevirisi yapılarak aynı ifadelerin farklı dillerdeki karşılıkları İSNAD “Kısaltmalar” tablosunda belirlenerek standartlaşmaya katkı sunulmuş olacaktır.

4.3. Yazılım Şablonları

APA, MLA ve Chicago gibi atıf ve kaynak gösterme sistemlerinin İngilizce olarak kaleme alınan metinlerde kolaylıkla kullanılabilmesi için EndNote, Zotero ve Mendeley gibi kaynakça düzenleme yazılımlarına ait şablon eklentileri geliştirilmiştir. Bilgisayarlarına EndNote, Zotero ve Mendeley gibi referans yönetim programlarını yükleyen araştırmacılar, elle tek tek dipnot ve kaynakça oluşturma zahmetinden kurtulmaktadır. Bu yazılımlara ait şablon eklentileri İngilizce metinlerde kullanılacak şekilde geliştirilmiştir. Oysa EndNote, Zotero ve Mendeley kullanan Türkçe veya İngilizce dışındaki diğer dilleri konuşan kullanıcıların, APA veya Chicago yazılım eklentilerini aynen kullanmaları çoğu kez mümkün olamamaktadır. İSNAD şablon eklentileri ise İngilizce ile birlikte Türkçe dil uyumuna da sahiptir ve bu açıdan Türk kullanıcılar için daha uygundur. İSNAD’ın EndNote, Zotero ve Mendeley yazılım şablonlarının Arapça ve diğer dillere uyum çalışmaları da devam etmektedir.

APA, MLA ve Chicago gibi aslı İngilizce olarak kullanıma sunulan atıf ve kaynak gösterme sistemleri, çoğu kişinin zannettiği gibi sadece dipnot ve kaynakça oluşturma kurallarını içermezler. Bu atıf sistemleri, akademik bir yazının başlık formatının nasıl olması gerektiği, dolaylı ve doğrudan alıntının nasıl yapılacağı, tablo ve şekillerin nasıl oluşturulacağı gibi akademik bir metin kaleme alınırken dikkat edilmesi gerekli tüm kural ve belirlemeleri içerirler. Oysa bu husus, yeteri kadar bilinmemektedir. İlgili sistemlerin İngilizce olarak hazırlanmış olmaları ile matbu nüshaları ve online tam metin erişimlerinin ücretli olmasının bu bilinmezlikte etkili olduğu söylenebilir. Benzer şekilde *İSNAD Atıf Sistemi* de akademik bir çalışma hazırlanırken başlığının nasıl belirleneceği, özet kısmında asgari olarak hangi bilgilerin yazılması gerektiği, anahtar kavramların nasıl belirleneceği, başlıklandırmanın nasıl olacağı, tablo ve şekillerin nasıl oluşturulacağı, çalışmada kullanılan Arapça, Farsça, İngilizce ve diğer dillerdeki eser adlarının ve müellif isimlerinin nasıl yazılacağı, tarih ve yüzyılların hangi formatta gösterileceği, yayın etiği kapsamında nelere dikkat edilmesi gerektiği, istifade edilen kaynak eserden dolayı veya doğrudan nasıl alıntı yapılacağı, atıf yapılan kaynakların metin içinde veya dipnotta nasıl yazılacağı ve kaynakçanın nasıl oluşturulacağı gibi akademik yazımla ilgili bilinmesi gerekli tüm kuralları içermektedir.

İSNAD'ın yaygınlaşması, akademik yazımda sosyal ve beşerî bilimler özelinde standartlaşmanın sağlanmasına katkı sağlayacak ve yazarların işini kolaylaştıracaktır. Ayrıca akademik bir yazı kaleme alınırken dikkat edilmesi ve uyulması gerekli tüm bu incelikler; okur, öğrenci ve araştırmacılar tarafından rahatlıkla ulaşılabilir ve öğrenilebilir olacaktır.

Hâlihazırda akademik yazımla ilgili bütün bu hususlar *İSNAD* gibi belli bir sistem kapsamında yaygın şekilde öğretilmediği için yayıncılar, editörler, yayın kurulları, danışmanlar ve redaktörler; öğrenci ve yazarların yazım ve atıf hatalarını tashih etmek için yoğun çaba sarf etmek zorunda kalmaktadırlar. Ayrıca Türkiye merkezli bir atıf sisteminin ve bu sisteme ait yazılım şablon eklentilerinin bulunmaması, akademik bir yazı hazırlanırken kaynak gösterme yazılım kullanımının yaygınlaşmasını engellemektedir. Ne yazık ki her yıl yüzlerce yayın yapan kurum ve kuruluşun, benimsedikleri “Yazım ve Atıf Kuralları” çerçevesinde hazırlattıkları EndNote, Zotero ve Mendeley yazılım eklentileri bulunmamaktadır. Buna karşın *İSNAD*, matbu ve online olarak ücretsiz ulaşılabilir olduğu gibi bilgisayar yazılım eklentileri ile de yazarlara kolay bir kullanım imkânı sunmaktadır.

4.4. Veri Türü ve Örnek Çeşitliliği

İSNAD Atıf Sistemi; akademik çalışmalarda yaygın olarak başvuru kitap, makale ve tez gibi kaynaklara ek olarak sosyal medya mesajından nota kâğıdı türüne varıncaya kadar kırk bir farklı veri türüne dair atıf ve kaynak gösterme kurallarını içermektedir. Ayrıca İSNAD'da ilahiyat alanında yürütülen akademik araştırmalarda kullanılan temel kaynaklara dair ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. APA atıf sisteminde *Kur'an-ı Kerim*'de yer alan âyetlere “*Kur'ân-ı Kerim* 5:3-4” şeklinde atıf yapılmaktadır. Oysa bu alanda çalışan araştırmacılar; âyetlere, sûre adını belirterek sûre/âyet numarası ile atıf yapmaktadır. İSNAD'da, alan uzmanlarının kullanımı esas alınarak âyetlere, “Sûre Adı Sûre Numarası/Âyet Numarası” şeklinde atıf yapılması gerekli görülmüştür (ör. el-Bakara 2/14).

APA, MLA ve Chicago gibi atıf sistemlerinde hadis kitaplarına atıf ile normal eserlere atıf arasında herhangi bir fark gözetilmemektedir. Oysa İslam araştırmaları alanında temel hadis kitapları kaynak gösterilirken Buhârî, Ebû Dâvûd, İbn Mâce, Tirmizî, Nesâî ve Dârimî'nin eserlerine müellif isimlerinden sonra virgöl, sonrasında Kitâb (Bölüm) adı ve Bâb numarası şeklinde; Müslim'in *Sahih* adlı eseri ile İmam Mâlik'in *Muvatta*'na ise Kitâb adı ve hadis numarası belirtilerek atıf yapılmaktadır. İSNAD Atıf Sistemi'nde, bu alanda çalışan uzmanların genel kullanımı, hadis eserlerine atıf kuralı olarak aynen benimsenmiştir.

Yazma bir metnin, mevcut tek nüshasına veya nüshalarına dayanılarak müellifin kaleminden çıkmış hâline ulaşmaya çalışmaya “Tahkik” veya “Tenkitli Metin Neşri” denir. Sosyal bilimlerde alanında yapılan araştırmalarda tahkik çalışmalarına atıf yapılırken tahkik eden kişinin (muhtakik) isminden önce “thk.” kısaltması kullanılmaktadır. APA ve Chicago gibi akademik yazım sistemlerinde ise “tahkik” yerine “Edited by” ifadesi ve “ed.” kısaltması tercih edilmektedir. Oysa tahkik çalışması, editöryal yayından farklıdır ve bu farkı belirtmek için “thk.” kısaltmasının kullanılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. İSNAD Atıf Sistemi'nde tahkik çalışmalarına atıf yapılırken Türkçe metinlerde “thk.” ve İngilizce metinlerde ise “Critical ed.” kısaltmasının kullanılması gerekli görülmektedir.

4.5. Türkçeye Uygunluğu

APA stiline, makale ve kitap adlarını oluşturan sözcüklerden sadece ilk sözcük büyük harfle başlar; diğerleri ise küçük harfle yazılır. Eser adında yer alan sözcüklerin ilk harflerinin küçük yazılması, Türkçeye ve Türk araştırmacıların kullanım alışkanlıklarına uygun değildir. İSNAD Atıf Sistemi'nde Türk dili ve Türk kullanıcıların kullanım alışkanlıkları dikkate alınarak makale ve kitap adlarında yer alan “ile” ve “ve” gibi bağlaçlar dışındaki tüm sözcüklerin büyük harfle başlayacak

şekilde yazılması gerekli görülür. Latin alfabesi kullanan Türkçe dışındaki dillerde kaleme alınan çalışmalarda ise o dillerin kurallarına uyulması tercih edilir. Bu açıdan İSNAD'a göre yazar; Almanca, Fransızca veya İngilizce kaleme alınan bir kaynağı kullanmışsa kitap kapağında yer alan eser adlandırmasına uymak durumundadır.

APA Yılmaz, O.K. (2018). *İSAM tahkikli neşir kılavuzu*. Ankara: İSAM yayınları.

İSNAD Yılmaz, Okan Kadir. *İSAM Tahkikli Neşir Kılavuzu*. Ankara: İSAM Yayınları, 2018.

Chicago stilinde kaynakçada makale adları ve bölüm adlarından sonra nokta işareti konulmakta ve akabinde çift tırnak işareti kullanılmaktadır. Oysa Türkçede nokta, çift tırnak işaretinin dışına yazılmaktadır. İSNAD, Türkçe yazım ve noktalama kurallarına uygun olarak geliştirilmiştir.

Chicago Bruckmayr, Philipp. "The Spread and Persistence of Mâturîdî Kalâm and Underlying Dynamics." *Iran and the Caucasus* 13, no. 1 (2009): 59-92.

İSNAD Bruckmayr, Philipp. "The Spread and Persistence of Mâturîdî Kalâm and Underlying Dynamics". *Iran and the Caucasus* 13/1 (2009), 59-92.

4.6. Yaygın Stillerle Uyumluluğu

Türkiye'de sosyal ve beşerî bilimler alanında yayın yapan birçok yayıncının kitap, dergi veya ansiklopedilerde kullandıkları kaynak gösterme biçimleri, uluslararası kaynak gösterme sistemleri ile uyumlu değildir. Zira APA, Turabian, Vancouver, Chicago ve MLA gibi uluslararası atıf ve kaynak gösterme sistemleri, kaynakçada eser künye bilgilerini nokta işareti (.) ile ayıran bir sistem kullanmaktadır. Oysa yayıncılar genelde kaynakçayı da aynen dipnotta olduğu gibi virgül ile bölerek düzenleyen, uluslararası bir karşılığı olmayan bir kullanımı tercih etmektedirler. Kaynakçada eser künye bilgilerinin nokta kullanılarak ayrılması, indeks yazılımlarının eserlerin künye bilgilerini doğru olarak parçalayabilmesine ve anlamlandırabilmesine imkân sağlamaktadır. Bu sayede tarama yapan bilgisayar yazılımları tarafından, ilk noktaya kadar yazar, ikinci noktaya kadar eser ve son noktaya kadar ise basım bilgileri anlamlı birer veriye dönüşebilmektedir. Kaynakça oluşturulurken künye bilgilerini nokta esaslı bölen bir sistem kullanılmadığında, veri tabanı ve indeks yazılımlarının eser künye bilgilerini anlamlı veriler olarak okuması güçleşmektedir. Türkiye merkezli yayın yapan dergilerin çoğunda uluslararası geçerliliği olan bir atıf sistemi kullanılmadığı düşünüldüğünde, binlerce atfın doğru olarak tespit edilemediği söylenebilir.

4.7. Dipnotlu ve Metinçi Versiyonları

Kaynak gösterme sistemleri genelde iki yaklaşıma dayanır. Bunlardan biri "Yazar-Tarih (Author-Date)" bilgisinin metin içinde gösterilmesine dayanan APA

benzeri metin içi sistemdir. Diğeri ise “Yazar-Eser (Author-Title)” bilgisinin sayfa altında belirtildiği Chicago, MLA ve Turabian gibi dipnotlu sistemlerdir. Bu sistemlerde atıf gösterimi ve kaynakça düzenlenmesi farklıdır. Araştırmacıların her ikisini de öğrenmesi ve uygulaması güçtür. Ayrıca her iki stilde kaynakçanın farklı oluşturulması atıf tespiti amacıyla hazırlanan bilgisayar yazılımlarının farklı parçalama ihtimallerine göre hazırlanmasını gerekli kılmaktadır. Oysa *İSNAD Atıf Sistemi*’nde atıf yapılan kaynağa dair bilgiler, hem metin içinde “Yazar-Tarih” bilgisi şeklinde hem de sayfa altında dipnot olarak “Yazar-Eser” bilgisi şeklinde verilebilmektedir. Buna karşın *İSNAD*’a göre eser künye bilgileri kaynakçada tek bir biçimde yazılmak durumundadır. Atfın her iki biçimde yazılabilmesine karşın kaynakçanın tek bir yapıda oluşturulması, *İSNAD*’ın güçlü yanlarından birisidir.

Birinci Bölüm

Akademik Yazım

Bilimsel bir çalışma kaleme alınırken uyulması gerekli etik, akademik ve dilsel ilke ve kurallar bulunmaktadır. Bu bölümde ayrı başlıklar hâlinde bu ilke ve kurallar hakkında kısaca bilgi verilecektir.

1. Yayın Etiği

“Bilimsel araştırma, bir sorunun ortaya konulması ve evrensel bilim yöntemleri kullanılarak konunun araştırılması, irdelenmesi ve değerlendirilmesidir. Bilimsel araştırmalarda uygulanacak temel ilkeler; araştırmanın tasarımı ve yürütülmesinde gerekli yeterliliğe sahip olmak, araştırmanın yapılışı ve bulguların analizi sırasında özeleştirici, dürüstlük ve şeffaflığı korumak, aynı konuda araştırma yapmış veya yapmakta olanların çalışmalarına saygılı olmaktır. Bilimsel araştırma etiği ile ilgili üç önemli ilke, araştırma probleminde dürüst yaklaşmak, araştırma sonuçlarını rapor ederken açık ve dürüst davranmak, araştırmaya katılan herkesin katkısını görünür kılmaktır. Bilimsel bir çalışma, araştırma metodolojisi ve araştırma etiğine uygun olmalıdır. Araştırmaya başlarken, araştırma sürecindeki görevler ve yayınlarda oluşan tüm hakların dağılımı belirlenmelidir. Yanlış veri beyanı ve yalan veri üretmek, başkasının verisini izinsiz kullanmak etik ihlal teşkil eder. Veri toplanması ve analizi için kullanılan bütün kaynaklar (elektronik olanlar dâhil) ve metodlar çalışmada sunulmalıdır. Bilimsel yayının amacı, üretilen ve geliştirilen bilginin ve bilgi birikiminin paylaşarak yayılmasını ve bunun sonucunda bilimin insanlık yararına geliştirilmesini sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan bilimsel bir yayında, yayının içindeki bilgilerin doğru ve tam olması, yayının kasıtlı olarak eksik bilgi içermemesi, bilgilerin üretimi ve geliştirilmesi aşamalarında ‘bilimsel etiğe’ uygun davranılması, ancak bilimsel sistematik içinde geliştirilen ve derlenen bilgilerin ve verilerin yayımlanması, yayının içeriğinin yansız olması, kişisel çıkarlar, kaygılar, politik görüşler ve inançların yayını etkilememesi, yayında yararlanılan bütün kaynakların atıf yapılarak belirtilmesi, yayındaki bilginin

üretilmesinde, derlenmesinde, ölçülmesinde ve yayına hazırlanmasında payı olanların katkılarının yazar olarak ya da teşekkür edilerek belirtilmesi gerekir.”⁹

“Başkasına ait (yazılı, basılı ve elektronik ortamdaki) bir eseri ve sanatsal uygulamaları olduğu gibi alarak kendi adına sunmak veya bir bölümünü bilimsel yayın kurallarına uygun bir biçimde atıfta bulunmadan kendi eseri gibi sunmak, bulguları, sanatsal uygulamaları bunların alıntı olduğunu açıkça gösterecek şekilde (yazı tipini değiştirerek, eğik yazarak ve tırnak içinde göstererek, metin içinde işaretleyerek, dipnot ya da kaynakçada belirterek) dile getirmeden sunmak, farklı kelimeler kullanarak veya cümleler kurarak değiştirip sunmak, bilgi ve düşünceleri, uygulamaları kendi fikriymiş gibi sunmak *aşırma biçimleridir*. Atıfta bulunurken eksik bilgi vermek, alıntı kaynağına ait uygun bilgi vermemek, kaynağı unutup kendi fikriymiş gibi anımsayarak kullanmak (bilinç altı yanılsama) ise *aşırmanın ince tipleridir*. Yayınlarda yazarlık hakları gözetilmelidir. Yazarlık hakkı, Uluslararası Editörler Birliği’nin belirlediği gibi araştırmanın ve yayının tüm aşamalarında görev ve sorumluluk almak anlamına gelir. Daha sonra çıkabilecek bazı anlaşmazlıkları baştan önlemek için, çalışmanın başında, kimlerin yazar, kimlerin destek verenler olarak kabul edileceği ve kimlere teşekkür edileceği hususlarında karar verilmesi uygundur. Araştırmaya verilen katkı oranında isim sıralaması belirlenir.”¹⁰

1.1. Yayın Etiği İhlalleri

İntihal/Aşırma (Plagiarism) bilimsel usullere uygun biçimde gerekli atıfları yapmadan ve kaynak göstermeden başkalarının fikir, veri, eser ve yayınlarını kısmen veya tamamen kendisine aitmiş gibi yayımlamaktır.¹¹ “İktibasın (alıntının) belli olacak şekilde yapılması lazımdır. İlim eserlerinde, iktibas hususunda kullanılan eserin ve eser sahibinin adından başka bu kısmın alındığı yer belirtilir.”¹² “Bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır.”¹³ “Bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösteren kişi ise altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”¹⁴ “Başkalarının özgün fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen

⁹ Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri (YKEDİ), Yükseköğretim Kurulu (2014), md. 3/1.

¹⁰ YKEDİ, md. 3/1.

¹¹ Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi (YKBAYEY), Yükseköğretim Kurulu (2016), md. 4/1; YKEDİ, md. Tanımlar.

¹² Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (FSEK), *Resmî Gazete* 7981 (13 Aralık 1951), md. 35/4.

¹³ FSEK, md. 71/3.

¹⁴ FSEK, md. 71/5.

kendi eseri gibi göstermek üniversite öğretim mesleğinden çıkarma cezasını gerektiren fiildir”.¹⁵

Haksız Yazarlık aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek veya katkısı olan kişileri dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı hâlde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmektir.¹⁶ Bu ihlal, Sözde Yazarlık veya Yazar Saklama şeklinde olabilmektedir.

Sözde (Armağan) Yazarlık (Gift Editorship) “Bir çalışmada (araştırmanın tasarımı, verilerin toplanmasında, değerlendirilmesinde, yayının hazırlanması ve onayında) yeterli katkıda bulunmaksızın yazar olarak görünmek/gösterilmek”.¹⁷ Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek veya olan kişileri dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı hâlde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek aylıktan kesme cezasını gerektiren fiildir.¹⁸

Yazar Saklama (Ghost Authorship) “Çalışmaya katkısı olduğu hâlde yazarlar arasında ismine yer vermemektir”.¹⁹ Destek alınarak yürütülen araştırmalar sonucu yapılan yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların katkılarını belirtmemek, uyarma cezasını gerektiren fiildir.²⁰

Gönüllü Katılım (Voluntary Participation) İlkesinin Çiğnenmesi öğrenci veya diğer katılımcı grupları araştırmaya katılmaya zorlamaktır.²¹

Bilgilendirilmiş Onam (Informed Consent) Almama araştırmaya katılan gönüllülere araştırmanın uygulama adımları ve riskleri hakkında yeterli bilgilendirme yapmadan izinlerini almaktır.²² Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da

¹⁵ YK, md. 53/5.

¹⁶ YKBAYEY, md. 4/1-e.

¹⁷ YKEDİ, md. Tanımlar.

¹⁸ Yükseköğretim Kanunu (YK), Resmi Gazete 17506 (6 Kasım 1981), md. 53/3-h.

¹⁹ YKEDİ, md. Tanımlar.

²⁰ YK, md. 53/1-c; YKBAYEY, md. 4/2-a.

²¹ YKEDİ, md. Tanımlar.

²² YKEDİ, md. Tanımlar.

araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak kınama cezasını gerektiren fiildir.²³

Gizlilik (Privacy) İlkesinin Çiğnenmesi katılımcılardan elde edilen kişisel veya kurumsal verileri yasal zorunluluk olmaksızın paylaşmak, araştırmada yer alan katılımcıların kimliklerini saklı tutmamaktır.²⁴

Uydurmaçılık/Sahtecilik (Fabrication) bilimsel araştırmalarda gerçekte var olmayan veya tahrif edilmiş veri veya sonuçlar yaratmaktır.²⁵

Çarpıtma/Yanıltmacılık (Falsification) kasıtlı olarak araştırma kayıtları veya elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan cihaz veya materyalleri kullanılmış gibi göstermek, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya veri atlamaktır.²⁶ Bilimsel araştırmalarda gerçekte var olmayan veya tahrif edilmiş verileri kullanmak, araştırma kayıtları veya elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan cihaz veya materyalleri kullanılmış gibi göstermek, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezasını gerektiren fiildir.²⁷

Dilimleme/Bölerek Yayımlama (Salami Slicing) bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmaktır. Bir çalışmayı yayın sayısını artırmak amacıyla bölerek yayımlamak da aynı kapsamdadır.²⁸ Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak aylıktan kesme cezasını gerektiren fiildir.²⁹

Çifte Yayın (Duplication) aynı çalışmayı birden fazla yayın ortamında yayımlamaktır.³⁰ Ayrıca mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde

²³ YK, md. 53/2-h.

²⁴ YKEDİ, md. Tanımlar.

²⁵ YKBAYEY, md. 4/1-b; YKEDİ, md. Tanımlar.

²⁶ YKBAYEY, md. 4/1-c; YKEDİ, md. Tanımlar.

²⁷ YK, md. 53/4-g.

²⁸ YKBAYEY, md. 4/1-d; YKEDİ, md. Tanımlar.

²⁹ YK, md. 53/3-g.

³⁰ YKEDİ, md. Tanımlar.

ayrı yayınlar olarak sunmak da tekrar yayımdır.³¹ Mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak aylıktan kesme cezasını gerektiren fiildir.³²

Diğer Etik İhlaller şunlardır:

“Yayınlarında hasta haklarına riayet etmemek”.³³ Yayınlarında hasta haklarına riayet etmemek kınama cezasını gerektiren fiildir”.³⁴

“İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda veya diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak”.³⁵ İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda veya diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak kınama cezasını gerektiren fiildir.³⁶

“Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tez veya çalışmaları, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanmak”.³⁷ “İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak”.³⁸ İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak kınama cezasını gerektiren fiildir.³⁹

“Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak”.⁴⁰ Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak aylıktan kesme cezasını gerektiren fiildir.⁴¹

“Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak”.⁴² Araştırma ve

³¹ YKBAYEY, md. 4/1-ç.

³² YK, md. 53/3-f.

³³ YKBAYEY, md. 4/2-c.

³⁴ YK, md. 53/2-e.

³⁵ YKBAYEY, md. 4/2-ç.

³⁶ YK, md. 53/2-f.

³⁷ YKBAYEY, md. 4/2-b.

³⁸ YKBAYEY, md. 4/2-d.

³⁹ YK, md. 53/2-g.

⁴⁰ YKBAYEY, md. 4/2-e.

⁴¹ YK, md. 53/3-e.

⁴² YKBAYEY, md. 4/2-g.

deneylerde, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak kınama cezasını gerektiren fiildir.⁴³

“Araştırma ve deneylerde; hayvanlara ve ekolojik dengeye zarar vermek, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak, mevzuatın veya Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak”.⁴⁴ Araştırma ve deneylerde mevzuatın veya Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak kınama cezasını gerektiren fiildir.⁴⁵

“Araştırmacılar veya yetkililerce, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlülüğüne uymamak”.⁴⁶ Araştırmacılar veya yetkililerce, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlülüğüne uymamak kınama cezasını gerektiren fiildir.⁴⁷

“Bilimsel çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgileri, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanmamak, bu bilgilerin gizliliğine riayet etmemek ve korunmasını sağlamamak”.⁴⁸

“Başvuru dosyasında mevcut olmayan bir dergiyi mevcut yahut indekslerde taranmayan bir dergiyi taranıyor gibi göstererek ya da hakemli olmayan bir dergiyi hakemli olarak belirtmek yayın yapmak”.⁴⁹ Akademik atama ve yükseltmelere ilişkin başvurularda bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanda bulunmak kınama cezasını gerektiren fiildir.⁵⁰

Bilimsel araştırma ve yayın etiğine (*publication ethics*) aykırı eylemler ile bu fiillere uygulanacak cezalar, kanun ve yönetmeliklerle belirlenmiştir.⁵¹

⁴³ YK, md. 53/2-ı.

⁴⁴ YKBAYEY, md. 4/2-ğ.

⁴⁵ YK, md. 53/2-j.

⁴⁶ YKBAYEY, md. 4/2-h.

⁴⁷ YK, md. 53/2-k.

⁴⁸ YKBAYEY, md. 4/2-ı.

⁴⁹ YKBAYEY, md. 4/2-l.

⁵⁰ YKBAYEY, md. 4/2-j, 53/2-l.

⁵¹ Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (FSEK), *Resmî Gazete* 7981 (13 Aralık 1951); Yükseköğretim Kanunu (YK), *Resmî Gazete* 17506 (6 Kasım 1981); Doçentlik Yönetmeliği (DY), *Resmî Gazete* 30392 (15 Nisan 2018); Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri (YKEDİ), Yükseköğretim Kurulu (2014).

1.2. Yayın Etiği Beyanı

Yayına hazırlanan bir çalışma; kitap bölümü, yayımlanmamış bildiri metni ile yüksek lisans veya doktora tezinden üretilmişse mutlaka çalışmanın ilk sayfasında bu husus belirtilmelidir.

* Bu çalışma ... danışmanlığında ... tarihinde sunduğumuz/tamamladığımız ... başlıklı yüksek lisans/doktora tezi esas alınarak hazırlanmıştır. / This article is extracted from my master thesis/doctorate dissertation entitled "...", supervised by ... (Master's Thesis/Ph.D. Dissertation, ... University, City/State, Year).

* Bu makale, ... Sempozyumu'nda sözlü olarak sunulan ve basılmayan "..." adlı tebliğin içeriği geliştirilerek ve kısmen değiştirilerek üretilmiş hâlidir. / This paper is the final version of an earlier announcement called "...", not previously printed, but orally presented at a symposium called "...", the content of which has now been developed and partially changed.

Tebliğden üretilen çalışmaların araştırma makalesi türünde değerlendirmeye alınabilmesi için yazarın yayın etiği beyanında bulunması gereklidir. Zira *tekrar yayım (bilimsel yanıltma, çoklu yayım, duplication)*, yayın etiğine aykırıdır. Tekrar yayım, aynı araştırma sonuçlarını birden fazla dergiye yayım için göndermek veya yayımlamaktır. Bir makale önceden değerlendirilmiş ve yayımlanmışsa bunun dışındaki yayınlar tekrar yayım sayılmaktadır.

2. Yayının Adı ve Başlıklandırma

Başlık, çalışmanın içeriğini tam olarak yansıtabilecek açıklık ve netlikte olmalı, çok uzun, çok veciz veya kapalı olmamalıdır. Araştırmanın kapsamı hangi açılardan sınırlandırılmış ise bu sınırlandırmalar mümkün olduğunca başlığa yansıtılmalıdır. Başlıkta çift tırnak ("...") veya eğik çizgi işareti (/) kullanılmamalıdır. Çift tırnak ("...") kullanılması durumunda, bu çalışmaya başka bir çalışmada atıf yapıldığında aynı başlıkta çift tırnağın iki kez yazılması durumu ortaya çıkmaktadır ki bu da uygun değildir. Gerekmesi durumunda tek tırnak ('...') tercih edilebilir. İki nokta (:) ise gerekli görülmesi hâlinde alt başlıktan önce kullanılabilir. Ayrıca Türkçe başlık ve İngilizce title, anlam açısından tam uyumlu olmalıdır.

Ana ve alt başlıklar ondalık sistem düzeninde, rakam ve sonrasında nokta kullanılarak oluşturulmalıdır. Başlık numarası ile başlığın ilk harfi arasında bir boşluk bırakılmalıdır.

❌ Hatalı Kullanım: 1.1.Sosyoloji

✅ Doğru Kullanım: 1.1. Sosyoloji

Ondalık Sistemde Başlıklandırma Örneği:

1. _____
 - 1.1. _____
 - 1.1.1. _____

Makale, bildiri ve ansiklopedi maddesi gibi yazı türlerinde başlığı oluşturan sözcüklerin sadece ilk harfleri büyük olmalı, başlıkta yer alan edat ve bağlaçlar ise küçük harfle yazılmalıdır. Ayrıca başlıklar kalın yazılmalı ve eğik yazım, kitap isimleri ve özel durumlar hariç kullanılmamalıdır.

Örnek: Ondalık sistem esas alınarak yapılmış bir başlıklandırma

Osmanlı Âlimlerinin Ebû Hanîfe'nin Akâid Risâlelerini Konu Edinen Eserleri

Giriş

1. Ebû Hanîfe ve Akâid Risâleleri
2. Ebû Hanîfe'nin Beş Eseri Üzerine Yapılan Çalışmalar
 - 2.1. *Fıkhü'l-ekber*'in Tercüme ve Şerhleri
 - 2.1.1. Tercümeleri
 - 2.1.2. Şerhleri
 - 2.2. *Fıkhü'l-ebzat*'in Tercüme ve Şerhleri
 - 2.2.1. Tercümeleri
 - 2.2.2. Şerhleri
 - 2.3. *Âlim ve'l-müteallim*'in Tercüme ve Şerhleri
 - 2.3.1. Tercümeleri
 - 2.3.2. Şerhleri
 - 2.4. *Risâle*'nin Tercüme ve Şerhleri
 - 2.4.1. Tercümeleri
 - 2.4.2. Şerhleri
 - 2.5. *Vasiyye*'nin Tercüme ve Şerhleri
 - 2.5.1. Tercümeleri
 - 2.5.2. Şerhleri

Sonuç

Kaynakça

3. Yazar ve Kurum Bilgisinin Yazımı

“Yayınlarda yazarlık hakları gözetilmelidir. Yazarlık hakkı, Uluslararası Editörler Birliği’nin belirlediği gibi araştırmanın ve yayının tüm aşamalarında görev ve sorumluluk almak anlamına gelir. Daha sonra çıkabilecek bazı anlaşmazlıkları baştan önlemek için, çalışmanın başında, kimlerin yazar, kimlerin destek verenler olarak kabul edileceği ve kimlere teşekkür edileceği hususlarında karar verilmesi uygundur. Araştırmaya verilen katkı oranında isim sıralaması belirlenir.”⁵²

Yazarın adı ve soyadı sadece ilk harfleri büyük olacak şekilde kalın olarak yazılmalı, eğik yazım ise kullanılmamalıdır. Yazarın görev yaptığı kurum üniversite ise üniversite adı, fakültesi ve anabilim dalı yazılmalı, kurumun bulunduğu şehir ve ülke de belirtilmelidir. Yazar tarafından aktif olarak kullanılan e-posta adresi de yazılmalıdır. Yazar bilgileri, çalışmanın etki değerinin “yazar, üniversite, anabilim dalı, şehir ve ülke” kategorilerinde tespit ve takibinde kullanılmaktadır. Ayrıca yazarın *Uluslararası Eşsiz Araştırmacı Numarası* (ORCID), kişi bilgi alanına eklenmelidir. ORCID numarası, ORCID web sayfasından ücretsiz olarak alınabilmektedir.⁵³

Seher Demir

Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Kelam Anabilim Dalı
Professor, Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Theology, Department of Kalam
Sivas, Turkey
seherdemir@cumhuriyet.edu.tr orcid.org/0000-0001-7825-6573

4. Öz ve Özet Yazımı

Makale ve bildiri gibi akademik yayınların başında, incelenen konuyu kısa ve anlaşılabilir biçimde özetleyen en az 150, en fazla 250 kelimeden oluşan Türkçe Öz ile İngilizce Abstract bulunmalıdır. Öz/Abstract kısmında; araştırmanın konu, kapsam, önem, amaç ve yöntem gibi temel metodolojik çerçevesi belirtilmeli; ulaşılan sonuç ve yararlanılan kaynaklara ise değinilmemelidir. Öz/Abstract, tek paragraf hâlinde yazılmalıdır. Öz metninde yer alan Türkçe olmayan özel isim (din, mezhep, şahıs, sûre vb.), kitap adı ve kavramların yazımında *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*’nin kullanımına uyulmalıdır.⁵⁴ İngilizce (abstract) metninde yer

⁵² YKEDİ, md. 3/1.

⁵³ Open Researcher Contributor ID (ORCID), “Register”, <https://orcid.org/register>

⁵⁴ bk. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, <https://islamansiklopedisi.org.tr>

alan özel isimler, kitap adları ve kavramların yazımında ise *Encyclopaedia of Islam*'ın 3. edisyonu dikkate alınmalı⁵⁵ ve *Çeviri Yazı/Transkripsiyon Alfabeti* kullanılmalıdır.

Örnek:

Türkçe Metinde

Kâbe

Faysalü't-tefrika

Eş'arılık

Teşbih

Abdülkâdir el-Bağdâdî

Vâsıl b. Atâ

Ebû Hanîfe

İngilizce Metinde

Ka'ba

Faysal al-tafrîqa

Ash'arism

Tashbih

'Abd al-Qâhir al-Baghdâdî

Wâsîl b. 'Aṭā'

Abū Ḥanîfa

Hakem değerlendirmesinden geçen ve yayıma kabul edilen makalelerin başında, en az 750, en fazla 1.500 kelimededen oluşan Türkçe Özet ile İngilizce Summary bulunmalıdır. Özet/Summary kısmında; araştırmanın konusu ve yöntemi belirtilmeli, konuya dair bulgu ve tespitlere yer verilmeli ve ulaşılan sonuçlara değinilmelidir. Özet/Summary, paragraflar hâlinde yazılmalı ancak alt başlık kullanılmamalıdır. Özet kısmında yer alan Türkçe olmayan özel isimler (din, mezhep, şahıs, sûre vb.), kitap adları ve kavramların yazımında *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*'nin kullanımına uyulmalıdır.⁵⁶ İngilizce metin (Summary) kaleme alınırken ise metinde yer alan özel isimler, kitap adları ve kavramların yazımında *Encyclopaedia of Islam*'ın 3. edisyonu dikkate alınmalı⁵⁷ *Transkripsiyon Alfabeti* kullanılarak yazılmalıdır.

5. Anahtar Kelimelerin Seçimi

Öz ve Abstract kısımlarından hemen sonra en az beş, en çok sekiz kavramdan oluşan “Anahtar Kelimeler/Keywords” yer almalıdır. Anahtar kelimeler, yayının elektronik ortamda taranmasına ve dizinlenmesine yardımcı olur. Ayrıca yayının araştırmacılar tarafından kolaylıkla bulunmasında büyük öneme sahiptir. Bu sebeple aşağıda sıralanan hususlara uyulmalıdır:

- İlgili makaleyi doğru olarak yansıtan kavramlar seçilmelidir.

⁵⁵ *Encyclopaedia of Islam Three*, <https://referenceworks.brillonline.com/browse/encyclopaedia-of-islam-3>

⁵⁶ *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, <https://islamansiklopedisi.org.tr>

⁵⁷ *Encyclopaedia of Islam Three*, Millî Kütüphane üyeliği ile “Elektronik Kaynaklar” sayfasından ücretsiz olarak kullanılabilir. Kullanıcı Adı Millî Kütüphane üye numarası ve şifre günayyıl şeklinde sayı ile doğum tarihidir. bk. <http://www.mkutup.gov.tr/tr/Sayfalar/E-Veri-Tabanlari/Brill-Encyclopaedia-of-Islam-Online.aspx>

- b) Genelden özele doğru sıralanmalıdır.
- c) İlk kavram mutlaka ilgili bilim dalı adı olmalıdır (Siyasi Tarih, Sosyoloji, Psikoloji, Tefsir, Hadis, Kelâm, vb.).
- d) İkinci kavram araştırmayı yansıtan konu, ülke, şehir, şahıs ismi veya eser adı olarak belirlenmelidir (Savaş, Göç, Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk, Kader, Mu'tezile, Mâtürîdî, *Kitabü't-Tevhîd* vb.).
- e) Daha sonra makale içeriğini tam olarak yansıtan kavramlar eklenmelidir (Millî Mücadele, Sakarya Meydan Savaşı, İnsan Fiilleri, Kesb, İstîât).
- f) Çalışma şahıs veya eser odaklı ise ilgili eser ve müellif adı anahtar kelime olarak mutlaka yazılmalıdır.
- g) Tek başına kullanıldığında sözcük anlamı dışında kavramsal mânaya sahip olmayan sözcükler, kavram olarak tercih edilmemelidir.
- h) Anahtar kelimeler özel isim olsun veya olmasın mutlaka büyük harfle başlanarak yazılmalıdır.

Örnek: *İSNAD Atıf Sistemi* esas alınarak belirlenmiş anahtar kelimeler

Anahtar Kelimeler: Siyasi Tarih, Türkiye, Millî Mücadele, Mustafa Kemal Atatürk, Sakarya Meydan Savaşı.

Anahtar Kelimeler: Kelâm, Kader, Mâtürîdîlik, Mâtürîdî, Kesb, İstîât.

Anahtar Kelimeler: Dinler Tarihi, Tikkun Olam, Dünyayı Tamir Etmek, Yahudilik, Amerikan Yahudiliği.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Maneviyat, Manevi Sağlık, Hayata Yönelim, Envanter.

Anahtar Kelimeler: Din Felsefesi, Tanrı, Dinî Tecrübe Delili, Duyu Tecrübesi, Saf Bilinç.

Anahtar kelime seçiminde yararlanılabilecek web sayfaları şunlardır:

- ❖ **Dini Araştırmalar Veri Tabanı-İlahiyat Atıf Dizini**
<https://www.davet.org.tr>
- ❖ **Library of Congress/Keyword Authorities**
<https://authorities.loc.gov>
- ❖ **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**
<https://islamansiklopedisi.org.tr>
- ❖ **Index Islamicus/Thesaurus**
<http://bibliographies.brillonline.com/browse/index-islamicus#browse-tab-1>
- ❖ **Encyclopaedia of Islam Three**
<http://referenceworks.brillonline.com/browse/encyclopaedia-of-islam-3>
- ❖ **CERL (Consortium of European Research Libraries)**
<https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/search.pl>
- ❖ **ÜNAK Konu Başlıkları (Türkçe - İngilizce)**
<https://kaynak.unak.org.tr>

6. Yazar İsimlerinin Yazımı

- ❖ Arapça ve Farsça kökenli müellif isimleri Türkçe metinde ilk geçtiği yerde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*'nin ilgili şahıs maddesinde yer alan madde başı esas alınarak yazılır: Fahreddin er-Râzî, İmâmü'l-Haremeyn el-Cüveynî gibi. Sonraki kullanımlarında ise meşhur ad tercih edilir: Râzî, Cüveynî gibi.

EndNote ve Zotero gibi programlara yazar adı kaydedilirken “Soyad, Ad” şeklinde kaydedilir. Arap müelliflerin nisbe veya lakabında yer alan elif lââm takısı (el-, er- vb.), kaynakçada ad alanının en sonuna yazılır. ör. Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed el-. Böylece “el-” takısı EndNote ve Zotero gibi programlar kullanıldığında ilk dipnotta “Ebû Hâmid Muhammed el-Gazzâlî” şeklinde yer alırken, kaynakçada soyad alanına yazılan meşhur addan önce görünmez. Çalışma tamamlandığında kaynakça kısmındaki “el” takıları manuel olarak silinir.

- ❖ Yabancı yazar isimlerinin yazımında Library of Congress'in Yetke (Otorite) Dizini'nden (*Name Authority Headings*) istifade edilebilir.⁵⁸
Watt, A. S. (Watt, Alexander Stuart)

Ömer Seyfettin, Ahmed Cevdet Paşa vb. ad-soyad ayrımı yapılamayan yazar adları EndNote'a isimden sonra virgül (,) eklenerek kaydedilir. Zotero'da ise ad alanına olduğu gibi yazılır.

EndNote Ad Alanı	: Ömer Seyfettin, Ahmed Cevdet Paşa,
Zotero Ad Soyad Alanı	: Ömer Seyfettin Ahmed Cevdet Paşa

- ❖ 20. yüzyıldan önce vefat eden şahısların ölüm tarihleri “(öl. Hicrî/Milâdî)” olarak ilk geçtiği yerde belirtilir: Ebû İshâk es-Saffâr (öl. 534/1139).

Aile Bakanlığı, Web of Science, EBSCO gibi kurum isimleri yazılırken ad alanına kurumun ismi, soyad alanına ise Kurum isminin kısaltması yazılır.

Soyad, Ad
AB, Aile Bakanlığı
EBSCO, EBSCO Academic Search Complete
WoS, Web of Science
DAVET, Dini Araştırmalar Veri Tabanı İlahiyat Atıf Dizini

- ❖ Özel isimlerin sonuna gelen hâl ekleri, vefat tarihinden sonra değil hemen isimden sonra yazılır.

❑ Hatalı Kullanım: “Saffâr (öl. 534/1139)'ın kelâm müdâfaası ...”.

❑ Doğru Kullanım: “Saffâr'ın (öl. 534/1139) kelâm müdâfaası ...”.

⁵⁸ bk. Library of Congress, “Name Authority Headings”, <https://authorities.loc.gov>

- ❖ Şahıs isimlerinde (kavram ve mezhep isimlerinde) yer alan harekesiz ayn harfleri, Türkçe metinde hemze (') değil ayn (') olarak gösterilir. ör. Şu'be, Mu'tezile.
- ❖ Yazar isimlerinin arasında, öncesi ve sonrasında boşluk bırakılarak “tire/kısa çizgi işareti (-)” kullanılır.
Bekir Topaloğlu - İlyas Çelebi
- ❖ Yazar sayısı üç veya daha fazla ise dipnotta ilk yazarın adı ve soyadına yer verildikten sonra “vd.” kısaltması kullanılır. Benzer şekilde kaynakçada ilk yazarın soyadı ve adı belirtildikten sonra vd. kısaltması yazılır.

7. Türkçe Eser Adlarının Yazımı

Türkçe olarak yayımlanan/hazırlanan kitap, dergi, ansiklopedi, tez ve gazete gibi çalışmaların isimlerini oluşturan sözcükler, büyük harfle başlanarak yazılır. Eser adları eğik (italik) olarak biçimlendirilir.

İslâm'da Bilim ve Teknik

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi

Resmî Gazete

8. Arapça Eser Adlarının Yazımı

- ❖ Arapça kaynak isimlerinin yazımında, genel kural olarak sadece ilk kelimenin ilk harfi büyük harfle yazılır. Ancak kitap adı içinde özel isim (şahıs, ülke, şehir veya başka bir kitap adı) varsa o da büyük harfle yazılır. Eser adları eğik (italik) olarak biçimlendirilir.

Telhîşü'l-edille li-kavâ'idî't-tevhîd

Şerhu'l-Makâşid

el-Kand fî zikri 'ulemâ'i Semerkand

Kur'ân-ı Kerîm

- ❖ Kitâb kelimesi ile başlayan Arapça eserlerde ikinci kelimenin ilk harfi büyük yazılır.

Kitâbü't-Tevhîd | *Kitâbü'l-Emvâl*

- ❖ Risâle kelimesi ile başlayan Arapça eserlerde ikinci kelimenin ilk harfi özel isim değil ise küçük yazılır.

Risâletü tuhfeti'l-müstecîbîn | *Risâletü't-tevhîd*

- ❖ Arapça yayımlanan eser adlarının yazımında transkripsiyon alfabesi kullanılması tavsiye edilir. Osmanlıca risâlelerin neşrinde ise transkripsiyon alfabesi mutlaka kullanılmalıdır.

eṭ-Ṭarîkatü'l-Muḥammediyye ve's-sîretü'l-Aḥmediyye | *Mîzânül-uşûl fî netâ'ici'l-ʿuḳûl*

- ❖ Arapça “gayn” harfi ile başlayan isimler “yumuşak Ğ” ile değil, “G” harfi ile yazılır. Türkçede yumuşak g (ğ) harfi ile sözcük başlamaz.
❏ Hatalı Kullanım: Ğāyetü'l-iẖtisār ❏ Doğru Kullanım: Ğāyetü'l-iẖtişār
- ❖ Türkçe çevirisi yayımlanan bir kitabın Türkçe baskısının kapağında yer alan yayın adı aynen korunur.
Bahrü'l-Medîd fî Tefsiri'l-Kur'âni'l-Mecîd

9. Farsça Eser Adlarının Yazımı

Farsça kitap, dergi, tez, gazete ve makale adlarında yer alan her sözcük, büyük harfle başlar. Eser adları eğik (italik) olarak yazılır.

Gülzâr-ı Savâb | Burhân-ı Kâtî'

10. Yabancı Dildeki Eser Adlarının Yazımı

Türkçe, Arapça ve Farsça dışındaki dillerde yayımlanan eser adları, eserlerin kapak veya jenerik sayfalarında küçük harf kullanılarak nasıl yazılmışsa bu yazım aynen korunur; tamamı büyük harf olacak şekilde yazılmaz. Kitabın kapak veya jenerik sayfasında eser adı büyük harflerle yazılmışsa Library of Congress web sayfasından (<https://www.loc.gov/books>) eser adının küçük harfler kullanılarak nasıl yazılacağı öğrenilebilir.

Örnek: *Geschichte des arabischen Schrifttums*⁵⁹

11. Din ve Mezhep Adlarının Yazımı

- ❖ Din ve mezhep isimleri *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*'nde yer alan ilgili madde başlığı esas alınarak yazılır.
Hristiyanlık | Hinduizm | Şîa | Hâricîler
- ❖ Mezhep isimlerinin içinde geçen harekesiz ayn harfleri, hemze (') değil ayn (‘) olarak gösterilir.
❏ Hatalı Kullanım: Mu'tezile | Eş'arîler ❏ Doğru Kullanım: Mu'tezile | Eş'arîler

12. Yayınevi Adlarının Yazımı

Yayınevlerinin marka adları veya marka adı kısaltmaları, yayının üzerinde nasıl ise olduğu gibi yazılır. Bu husus, yayınevlerinin marka adlarının korunması ve yayımladıkları eserlerin etki değerlerinin istatistiki olarak takip edilebilmesi için bir

⁵⁹ bk. <https://www.loc.gov/books/?all=true&q=Geschichte+des+arabischen+Schrifttums>

gerekliiktir. Yayınevlerinin marka adlarını oluşturan sözcüklerin ilk harfleri, Arapça isimlerdeki elif lâm takıları ve harfi cerler hariç, büyük harfle yazılır.

Türkçe:

Dergâh Yayınları
İSAM Yayınları
MÜ İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları
Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları
Ensar Neşriyat

Farsça:

İntişârât-ı Dânişgâh-ı İmâm Sâdık
İntişârât-ı Nâsır-ı Hüsrev
Menşûrât-ı Zevî'l-Kurbâ
Müessese-i Pejûheş-i Hikmet ve Felsefe-i İrân

Arapça:

Dâru Sâdır
Dâru'l-Kitâbi'l-‘Arabî
Dâru'l-Kitâbi'l-Lubnânî
Dâru't-Talî‘a li't-Tibâ‘a ve'n- Neşr
Dâru'l-Ma‘ârif
el-Câmi‘atü'l-Ürdüniyye
Lecnetü't-Te'lîf ve't-Terceme ve'n-Neşr
Matba‘atü'l-İrşâd
Mektebetü'l-Külliyâtî'l-Ezheriyye
Müessesetü's-Sâdık
Müessesetü'l-Kütübi's-Sekâfiyye

İngilizce:

Cambridge University Press
Oxford University Press
State University of New York Press

- ❖ İki yayınevi arasında, öncesi ve sonrasında boşluk bırakılarak “tire/kısa çizgi işareti (-)” kullanılır.

Örnek: Ürdün: Dâru'r-Râzî - Beyrut: Dâru'l-Beyrûtî

❑ Aynı türden birden fazla veri olması durumunda genel kural olarak, metinsel veriler “tire/kısa çizgi işareti (-)”, sayısal veriler ise “eğik çizgi (/) işareti” ile ayrılarak yazılır.

13. Kavramların Yazımı

- ❖ Arapça, Latince vb. yabancı kökenli kavramlar ilk geçtiği, tarif edildiği ve vurgulanması gerektiği yerlerde *eğik* yazılır.
- ❖ Arapça kavramların içinde ve sonunda geçen harekesiz ayn harfleri, hemze (') değil, ayn (‘) olarak gösterilir. ör. *Fürû‘* gibi.
- ❖ Bir sessizden sonra hece başında bulunan ayn (‘) ve hemze (') gösterilir. Ör. *Mut'im, Cüz'î*.

14. Şiir Dizelerinin Yazımı

- ❖ Şiir dizeleri her geçtiği yerde *eğik* yazılır.

*Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak
O benimdir, o benim milletimindir ancak.*

Mehmet Akif Ersoy

- ❖ Şiir dizeleri yan yana yazıldığında aralarına öncesi ve sonrasına birer boşluk bırakılarak eğik çizgi (/) konulur.

*Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak / Sönmeden yurdumun üstünde
tüten en son ocak / O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak / O benimdir, o benim
milletimindir ancak.*

Mehmet Akif Ersoy

15. Rakamların Yazımı

- ❖ Saat, para tutarı, ölçü ve istatistiksel veriler rakam ile yazılır:
17.30'da | 1.500.000 lira | 150 kilometre | 15 metre kumaş | 1.250.000 kişi
- ❖ Yüzde ve binde işaretleri yazılırken sayılarla işaret arasında boşluk bırakılmaz:
%25 | %50
- ❖ Sayılar yazıyla yazılabilir:
bin yıldan beri | on dört gün | haftanın beşinci günü | üç ayda bir | yüz soru
- ❖ Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri harfle yazılır:
1 milyar 500 milyon kişi | 3 bin 255 kalem | 8 trilyon 412 milyar vb.
- ❖ Birden fazla kelimeden oluşan sayılar ayrı yazılır:
iki yüz | üç yüz altmış beş | bin iki yüz elli bir
- ❖ Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir:
ikişer | dokuzar | yüzer.⁶⁰

16. Tarih ve Yüzyılların Yazımı

- ❖ 20. yüzyıl öncesine ait tarihler Hicrî/Milâdi olarak belirtilir:
❗ Hatalı Kullanım: Ebû İshâk es-Saffâr (öl. 1139)
✅ Doğru Kullanım: Ebû İshâk es-Saffâr (öl. 534/1139)
- ❖ Tarihler kısaltılmadan yazılır:
❗ Hatalı Kullanım: 1810-11 | 1914-15 ✅ Doğru Kullanım: 1810-1811 | 1914-1915
- ❖ Yüzyıllar, rakam ile yazılmalı ve sonrasındaki “yüzyıl” sözcüğü küçük harfle başlamalıdır:
❗ Hatalı Kullanım: 6/12. Yüzyıl | 19. Yüzyıl ✅ Doğru Kullanım: 6./12. yüzyıl | 19. yüzyıl

❗ Eser basım bilgilerinin Hicrî/Milâdi olarak kullanıldığı yayınlarda EndNote programında tarih “534/1139” şeklinde Yıl (Year) alanına yazılır.

⁶⁰ Türk Dil Kurumu (TDK), “Yazım Kuralları” (Erişim 16 Nisan 2019).

17. Akademik Dil ve Üslûp

Akademik yazımda nitel araştırmalar dışında çoğunlukla birinci şahıs ekleri kullanılmaz, anlatım genellikle yazarın kendi ağzıyla değildir. Bunun yerine ya edilgen ifadelerle başvurulur ya da çoğul ekleri kullanılır. Örneğin “ ... tabloda gösterdiğim gibi...” yerine “... tabloda görüldüğü gibi...” ya da “... tabloda gösterdiğimiz gibi...” türünden ifadeler tercih edilir. Zaman kipi olarak ise geniş, şimdiki ve geçmiş zaman tercih edilir.⁶¹

18. Noktalama İşaretlerinin Kullanımı

Türk Dil Kurumu yazım kurallarına göre noktalama işaretlerinin kullanımına ilişkin dikkat edilmesi gerekli temel bilgiler şunlardır:⁶²

- ❖ “Noktalama işaretlerinden nokta, noktalı virgöl, iki nokta, üç nokta, virgöl, soru, ünlem, tırnak ve ayraç ait oldukları kelimelere bitişik olarak yazılır ve kendilerinden sonra bir harf boşluğu ara verilir.
- ❖ Şiir dizelerinin arasını ayırma kullanımı dışında eğik çizgiden (/) önce ve sonra boşluk bırakılmaz.
- ❖ Metin içinde “ve, veya, yahut, ya ... ya” bağlaçlarından önce de sonra da virgöl konmaz:
Ya şevk içinde harap ol ya aşk içinde gönül (Yahya Kemal Beyatlı)
- ❖ Tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra virgöl konmaz:
Ya bu deveyi gütmeli ya bu diyardan gitmeli. (Atasözü)
- ❖ Cümlede pekiştirme ve bağlama görevinde kullanılan da/de bağlacından sonra virgöl konmaz:
“İmlamız lisanımız düzelince, lisanımız da kafamız düzelince düzelecek çünkü o da ancak onlar kadar bozuktur, fazla değil!” (Yahya Kemal Beyatlı)
- ❖ Tırnak içinde verilen cümlenin içinde yeniden tırnağa alınması gereken bir sözcük var ise tek tırnak işareti (“... ‘...’ ...”) ile belirtilir.
Edebiyat öğretmeni “Şiirler içinde ‘Han Duvarları’ gibisi var mı?” dedi ve Faruk Nafiz’in bu güzel şiirini okumaya başladı.
- ❖ Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna bitişik şekilde kısa çizgi konulur.

⁶¹ Bilimsel anlatım şahıs ve zaman konusunda bk. Halil Seyidoğlu, *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı* (İstanbul: Güzem Yayınları, 2000), 283.

⁶² Bu başlık altında yer alan bilgiler Türk Dil Kurumu web sayfasından aynen alınmıştır. bk. TDK, “Yazım Kuralları” (Erişim 7 Şubat 2019).

“Küçük bir sürü -dört inekle birkaç koyun- köye giren geniş yolun ağzında durmuştu”. (Ömer Seyfettin)

- ❖ Sayfa aralığını belirtmek için öncesi ve sonrasında boşluk bırakılmaksızın kısa çizgi (-) kullanılır.

Saffar el-Buhârî, *Telhîsü'l-edille*, 1/23-45.

- ❖ Yazar adlarını ayırmak için öncesi ve sonrasında boşluk bırakılarak “tire/kısa çizgi işareti (-)” kullanılır.

Bekir Topaloğlu - İlyas Çelebi, *Kelâm Terimleri Sözlüğü*

- ❖ Cilt ve sayfa numarası arasında öncesi ve sonrasında boşluk bırakılmaksızın eğik çizgi (/) kullanılır.

Ebû İshâk es-Saffâr, *Telhîsü'l-edille*, 1/43-57.

- ❖ Makale ve kitap bölüm adları ile sözlük ve ansiklopedi maddeleri, çift tırnak (") içinde yazılır.

Çiftci, “Suça Teşebbüsten Vazgeçme”, 23.

- ❖ Ayrıca içinde araç kullanılması gereken durumlarda yay araçtan önce köşeli araç kullanılır.

Halıkarnas Balıkcısı [Cevat Şakir Kabaağaçlı (1886-1973)] en güzel eserlerini Bodrum’da yazmıştır.

- ❖ Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.

Müslümanlıkta, Hristiyanlıktan, Türklerin, Türkçenin, Mehmetler.

Diğer noktalama işaretlerinin kullanımı hakkında Türk Dil Kurumu yayını *Türkçe Sözlük’e* ve Türk Dil Kurumu web sayfasına müracaat edilmelidir.⁶³

19. Literatür Taraması

Akademik çalışmanın giriş kısmında literatür değerlendirmesine yer verilmeli, ele alınan konu hakkında daha önce hazırlanan çalışmalara değinilmelidir. Özellikle o konuda hazırlanan doktora tezleri yok sayılmamalıdır. Ayrıca istifade edilen tüm eserler kaynakça kısmında belirtilmelidir.

20. Atıf ve Alıntı Yapmak

Atıf/Dolaylı Aktarma: Bir kaynaktaki düşünce, tartışma veya tespiti atıf yapıyorsa ve atıf yapılan görüş atıf yapan araştırmacının kendi kelimeleri ile satıra

⁶³ Şükrü Halûk Akalın vd., “Genel Yazım Kuralları”, *Türkçe Sözlük* (Ankara: Türk Dil Kurumu, 11. Basım, 2011), 2683-2688; TDK, “Yazım Kuralları” (Erişim 7 Şubat 2019).

dökülüüyorsa cümlelerin sonuna dipnot işareti ⁽¹⁾ konulmalıdır. Yapılan atıf, eserin belli bir sayfasına ya da sayfa aralığına ise sayfa numarası verilmelidir. Şayet çalışmanın tümüne bir atıf varsa yani okuyucunun çalışmanın tümünü incelemesini gerektirecek bir boyutta atıf yapılmışsa dipnotta “Bu konuda bk.”, “Bu görüş ile ilgili bk.”, “Bu tartışma hakkında bk.” veya sadece “bk.” ifadesinden sonra kaynak belirtilmelidir.

Alıntı/İktibas: Eğer müracaat edilen kaynaktan ilgili kısım aynen, noktası ve virgülüne dokunulmadan, olduğu gibi alınıyorsa alıntılanan kısım “çift tırnak içinde verilir” ve sonuna dipnot numarası¹ verilerek kaynağı belirtilir. Doğrudan alıntılanan metin içerisinde var olan alıntılar ise ‘tek tırnak’ kullanılarak yazılır. Doğrudan alıntılanan kısım üç satırdan uzun ise (kırk kelimeden fazla ise) ayrı bir paragraf hâlinde gösterilir. Uzun alıntıların ana metinden ayırt edilmesi için normal metin boyutundan bir küçük yazı tipi boyutunda ve paragrafın tamamının soldan satır başı hizasında girintili olarak yazılması tercih edilmelidir. Doğrudan aktarılan metinde, anlamı değiştirmemek şartıyla, bazı kelime, cümle ve paragraflar çıkarılabilir. Çıkarılan kısımların yerine üç nokta (...) konulur.

Bir kaynaktan aynen alıntılanan kısmın “çift tırnak” içine alınmadan yazılması ve sadece sonunda kaynağın yazılması ile yetinilmesi doğru olmaz. Bu kurallara uyulmadığı takdirde yazar, yayın etiği ihlali (İntihal/Plagiarism) suçlamasına muhatap olabilir.

“İktibasın belli olacak şekilde yapılması lazımdır. İlim eserlerinde, iktibas hususunda kullanılan eserin ve eser sahibinin adından başka bu kısmın alındığı yer belirtilir”.⁶⁴ “Bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır”.⁶⁵ “Bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösteren kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır”.⁶⁶ “Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma cezasını gerektiren fiil, başkalarının özgün fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermektir”.⁶⁷

⁶⁴ FSEK, md. 35/4.

⁶⁵ FSEK, md. 71/3.

⁶⁶ FSEK, md. 71/5.

⁶⁷ YK, md. 53/5.

21. Aktarım Yapmak

Yapılan araştırmada birincil kaynaklara ulaşılması esastır. Aktarım istinai durumlarda kullanılabilir. Atıf yapılırken önce asıl kaynak yazılır sonra aktaran kaynak belirtilir.

Örnek: Metiniçi alıntılarda aktarım yapmak

... (Saffar, 2001, 2/143 akt. Demir, 2014, 122).

Örnek: Dipnot alıntılarda aktarım yapmak

¹ Ebû İshâk İbrâhim ez-Zâhid es-Saffâr, *Telhîşü'l-edille li-kavâ'idit-tevhîd*, thk. Angelika Brodersen (Beyrut: el-Ma'hedü'l-Almânî li'l-Ebhâsi'l-Şarkiyye, 2011), 2/143 akt. Abdullah Demir, *Ebû İshâk Zâhid es-Saffâr'ın Kelâm Yöntemi* (İstanbul: İSAM Yayınları, 2018), 122.

22. Dipnot Vermek

- ❖ Dipnot, metinde görüntülenen dipnot referans numarası ile dipnot metninden oluşur. Dipnot referans numarası, noktalama işaretlerinden sonra konulur.

Nokta:

❑ Hatalı Kullanım: ... 534/1139 yılında vefat etti¹.

❑ Doğru Kullanım: ... 534/1139 yılında vefat etti.²

Virgül:

❑ Hatalı Kullanım: Mâtürîdî'den sonraki süreçte Mâverâünnehir'de kelâm karışıklığının güçlenmesi, Hanefî âlimlerin kelâmdan çok fıkıhla ilgilenmeleri ve bu ilme dair eserler telif etmeleri¹, 5./11. yüzyılın son yarısında bölgede Eş'arîlerle fikrî tartışmaların yoğunlaştığı döneme kadar kelâm ilminin geri planda kalmasına neden olmuştur.

❑ Doğru Kullanım: Mâtürîdî'den sonraki süreçte Mâverâünnehir'de kelâm karışıklığının güçlenmesi, Hanefî âlimlerin kelâmdan çok fıkıhla ilgilenmeleri ve bu ilme dair eserler telif etmeleri,² 5./11. yüzyılın son yarısında bölgede Eş'arîlerle fikrî tartışmaların yoğunlaştığı döneme kadar kelâm ilminin geri planda kalmasına neden olmuştur.

- ❖ Bir dipnotta birden fazla kaynak yazılacak ise kaynaklar kronolojik sıraya göre klasik kaynaklar, yeni araştırma ve incelemeler (kitaplar/makaleler) ve ansiklopedi maddeleri şeklinde sıralanır. İki esere ait bilgiler, noktalı virgülle (;) ayrılır. Arapça metinlerde ise (؛) işareti kullanılır.

Muvaffak b. Ahmed el-Mekkî, *Menâkıbu Ebî Hanîfe* (Beyrut: Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî, 1401/1981), 54; Uzunpostalcı, "Ebû Hanîfe", 132.

- ❖ İkinci kullanımdan itibaren yazarın soyadı (ya da sadece meşhur nisbesi), kısaltılmış eser adı, -varsa cilt- ve sayfa numarası belirtilmelidir. Eser ciltli olsun olmasın sayfa numarasından önce "s." kısaltması kullanılmamalıdır.
- ❖ Dipnotlarda dergi ve kitapların cilt numarasının yazımında Romen rakamı kullanılmamalıdır. I, 17 şeklinde değil 1/17 olarak yazılmalıdır.
- ❖ Makalelerin cilt ve sayı numaralarının arasında boşluk yazılmaksızın eğik çizgi (/) kullanılmalıdır:

Cumhuriyet İlahiyat Dergisi 20/2 (Aralık 2018), 45

- ❖ Dipnotlar tez ve kitap gibi sayfa sayısı fazla çalışmalarda, her bölümde bir ⁽¹⁾ sıra numarasından başlatılarak ayrı ayrı yapılandırılır.

23. Tablo ve Şekil Oluşturmak

Çalışmanın planlandığı süreçte bilgi aktarımında metinsel ya da görsel aktarımlardan hangisinin ağırlıklı olarak kullanılacağına karar verilmelidir. Çalışmada kullanılacak tablo ve şekiller özenle seçilmeli ve metin içerisinde sözel olarak ifade edilebilecek bilgiler için ayrıca tablo ya da şekil kullanılmamalıdır.

Tablo ve şekillerin başlıklandırılmasında “Tablo” veya “Şekil” ibaresi kullanılmalıdır. Grafik, çizelge, çizim, harita, fotoğraf ve resimler şekil olarak değerlendirilmektedir.

Başlıklandırmada ardışık sayılar kullanılmalı ve iki nokta konulduktan sonra açıklayıcı ifade yazılmalıdır. Kullanılan başlıklar, dipnot ile aynı yazı tipi boyutunda olmalı ve satır girintisi olmamalıdır. Tablo ve şekil başlıklarında her kelimenin ilk harfi büyük yazılmalıdır.

Örnek:

Tablo 1: Dindarlık-Affetme Eğilimi Arasındaki İlişkiler (Pearson Korelasyon Değerleri)

Tablo 2: Örneklemin Sağlık Davranışlarını Yerine Getirme(me) Oranları

Şekil 1: Değişkenler Arası İlişkileri Gösteren Model

Şekil 2: Barış Konulu Dini Araştırmaların Temalarına İlişkin Model

Tablo ve şekiller, telif hakkı içeriyorsa telif hakkı sahibinden basılı ve elektronik kullanım için yazılı izin alınması ve tablo veya şekil altında “Kaynak:” ibaresi ile kaynağın belirtilmesi gereklidir.

Tablo 1: Örnek Tablo Gösterimi

Maddeler	Sayı	Değer
A	1	0,25
B	2	0,26
C	3	0,27
D	4	0,28

Tablo oluşturulurken çalışmanın amaçlarına uygun olarak sadece gerekli bilgilere yer verilmelidir. Tablodaki bilgiler metin içerisinde ifade edilmeli ancak gereksiz tekrardan kaçınılmalıdır. Ayrıca tablolar, metinden bağımsız olarak da anlaşılabilir olmalıdır. Tek tabloda ifade edilebilecek bilgiler için ayrı tablolar oluşturulmamalıdır.

Tabloda belirtilen satır ve sütun başlıkları kısa ve anlaşılır olmalıdır. Tablo içerisinde gösterilen sayısal bilgilerin ondalık sayıları aynı olmalı ve rakamlar, hücreye ortalanmalıdır.

Tablolara, “Tablo” ibaresi ile başlayan ve ardışık numaralar ile numaralandırılmış başlıklar verilmelidir. Başlıklandırma tablonun içeriği ile uyumlu olacak şekilde kısa, anlaşılır ve açıklayıcı olmalıdır. Çok genel ya da ayrıntılı başlıklar kullanılmamalıdır. Tablolar metin genişliği ile aynı genişlikte olacak şekilde gösterilmelidir.

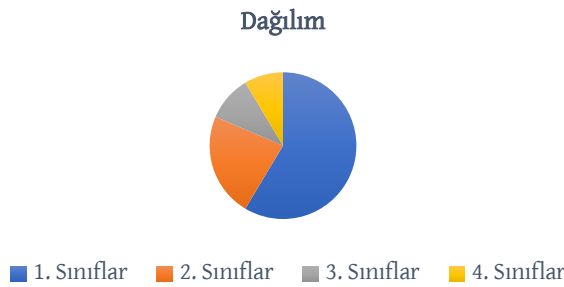
Microsoft Word yazılımında “Otomatik Sığdır” ve “Pencereye Otomatik Sığdır” komutu ile tablo genişliği metin ile aynı genişlikte olacak şekilde ayarlanabilir.

Tabloların gösteriminde sadece üst ve alt kenarlıklar kullanılmalıdır. Üst ve alt kenarlıklar 1½ nk oranında düz çizgi şeklinde olmalıdır. Tablo içerisindeki başlık satırı ise 1 nk oranında ve bold (kalın) olmalıdır.

Şekiller siyah-beyaz olabilecekleri gibi çalışmadaki kullanımına bağlı olarak renkli de olabilirler. Çalışma içerisinde kullanılan şekillere metin içerisinde atıf yapılması gerekmektedir. Şekillerin kalitesi baskı açısından uygun çözünürlükte olmalıdır (300-600 dpi aralığı). Ayrıca şekiller köşeli biçimde olmalı ve şekil içerisindeki metinler okunabilir olmalıdır.

Şekillere, “Şekil” ibaresi ile başlayan ve ardışık numaralar ile numaralandırılmış başlıklar verilmelidir. Resim, Grafik, Çizim vb. ile başlanılmamalıdır. Şekillerde kenarlık da kullanılmamalıdır.

Şekil 1: Örnek Şekil Gösterimi

24. Kısaltmalar Dizini (Türkçe-İngilizce-Arapça)

İSNAD Atıf Sistemi Kısaltmalar Dizini; Türk Dil Kurumu (TDK) *Kısaltmalar Dizini*,⁶⁸ *AACR2 Abbreviations (Roman Alphabet)*⁶⁹ ve *Oxford English Dictionary Abbreviations*,⁷⁰ *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*,⁷¹ *İSAM Tahkikli Neşir Kılavuzu*,⁷² *Arapça Elyazmaları İçin Rehber*⁷³ ve *Understanding Illuminated Manuscripts: A Guide to Technical Terms*⁷⁴ esas alınarak hazırlanmıştır. Tabloda yer almayan kısaltmaların kullanımında Türk Dil Kurumunun kullanımına uyulmalıdır. Arşiv defter adlarının kısaltmaları ise Devlet Arşivleri Başkanlığının belirlemiş olduğu kodlara uygun olarak yazılmalıdır. Kodlara, *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*'nden ulaşılabilir. ⁷⁵

Kısaltmalar yazıldıktan sonra boşluk bırakılmalıdır. Özellikle sık kullanılan “bk.” ile vefat tarihini gösteren “öl.” kısaltmalarından sonra boşluk verilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

“Karşılaştırınız (krş.)” kısaltması, metinde ya da atıf yapılan kaynaktan bahsedilen görüş, tespit ve düşüncenin başka bir kaynaktan “farklı şekilde” yer aldığı belirtilerek karşılaştırma yapılmasının istendiği durumlarda kullanılır. Bu kısaltma kullanıldığında sadece karşılaştırılacak eser zikredilerek bırakılmaması, kaynaklar arasında hangi açı(lar)dan bir karşılaştırma yapılmasına gerek duyulduğunun da belirtilmesi tavsiye edilir.

⁶⁸ bk. Şükrü Halûk Akalın vd., “Türkçe Sözlükte Kullanılan Kısaltmalar”, *Türkçe Sözlük* (Ankara: Türk Dil Kurumu, 11. Basım, 2011), XXIX; Türk Dil Kurumu (TDK), “Kısaltmalar Dizini” (Erişim 18 Eylül 2019).

⁶⁹ Yale University Library (YU), “AACR2 Abbreviations (Roman Alphabet)” (Erişim 18 Eylül 2019).

⁷⁰ bk. Oxford English Dictionary (OED), “Abbreviations” (Erişim 18 Eylül 2019).

⁷¹ Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA), “Genel Kısaltmalar” (Erişim 18 Eylül 2019).

⁷² Okan Kadir Yılmaz, *İSAM Tahkikli Neşir Kılavuzu* (Ankara: İSAM Yayınları, 2018), 122.

⁷³ Adam Gacek, *Arapça Elyazmaları İçin Rehber*, çev. Ali Benli - M. Cüneyt Kaya (İstanbul: Klasik, 2017), 343, 395-402.

⁷⁴ Michelle P. Brown, *Understanding Illuminated Manuscripts: A Guide to Technical Terms* (J. Paul Getty Museum: Malibu and British Library: London, 1994).

⁷⁵ İskender Türe - Salim Kaynar, *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi* (İstanbul: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 4. Basım, 2017).

Kısaltmalar	Abbreviations		الاختصارات	
a	Yazma Eserde Varağın Ön/Vech Sayfası	a ⁷⁶	The front of a folio/Recto	و وجه
a.mlf.	Aynı Müellif	Id	The same Person	نفس المؤلف
Akk.	Akkadca	Akk.	Akkadian	الأكادية اللغة الأكادية
akt.	Aktaran	narrator	Narrator	نقل نقل
Alm.	Almanca	Ger.	German	الألمانية اللغة الألمانية
anat.	Anatomi	Anat.	Anatomy	تشريح علم التشريح
Ar.	Arapça	Arab.	Arabic	العربية اللغة العربية
ark.	Arkeoloji	Archaeol.	Archaeology	علم الآثار علم الآثار
Arm.	Ârâmîce	Arc.	Aramaic	الآرامية اللغة الآرامية
astr.	Astronomi	Astr.	Astronomy	علم الفلك علم الفلك
b	Yazma Eserde Varağın Arka/Zahr Sayfası	b ⁷⁷	The back of a folio/Verso	ظ ظهر
b.	bin, ibn (Oğlu)	b.	bin, ibn (Son)	بن \ ابن
b.y.	Basım Yeri Yok	s.l.	<i>Sine Loco</i> (when place of publication unknown)	د.م. دون مكان النشر
bağ.	Bağlaç	conj.	Conjunction	حرف العطف حرف العطف
bibl.	Bibliyografya	Bibliogr.	Bibliography	المراجع المراجع
bk.	Bakınız	See	See	انظر انظر
bnt.	binti	bint ⁷⁸	bint (Daughter)	بنت بنت
Böl.	Bölüm	Sec.	Section	قسم قسم
bs.	Basım	ed.	Edition Information	ط. رقم الطبعة
C	Cilt	vol.	Volume	مجلد مجلد
cm	Santimetre	cm	Centimeter	سم سنتيمتر
coğ.	Coğrafya	Geog.	Geography	جغرافيا جغرافيا
çev.⁷⁹	Çeviren	trans.	Translator	مترجم اسم المترجم
çoğ.	Çoğul	pl.	Plural	ج جمع
çz.	Çizim	drw	Drawing	رسم رسم
D	Doğu	E.	East	الشرق الشرق

⁷⁶ r kısaltması da kullanılmaktadır.

⁷⁷ v kısaltması da kullanılmaktadır.

⁷⁸ bte kısaltması da kullanılmaktadır.

⁷⁹ Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'nde "trc. Tercüme eden" kısaltması tercih edilmiştir.

Kısaltmalar	Abbreviations	الاختصارات
db.	Dilbilgisi	Gram. Grammar قواعد اللغة
din b.	Din Bilgisi	Relig. Sci. Religious Sciences العلوم الدينية
dip.	Dipnot	Fn. Footnote حاشية
dk.	Dakika	min. Minute دقيقة
doğ. ⁸⁰	Doğum Tarihi	b. Born ميلاد
drl.	Derleyen	comp. Compiler جمع/جمع
ed.	Editör	ed. Editor, edited by اسم المحرر
Ed.	Edebiyat	Lit. Literature المؤلفات
Ek	Ek	Suppl. Supplement ملحق
ekon.	Ekonomi	Econ. Economy اقتصاد
Ens.	Enstitüsü	Inst. Institute معهد
Er.	Erkek	masc. Masculine مذ
Erişim	Erişim Tarihi	Accessed Date Accessed تاريخ الدخول
Erm.	Ermenice	Arm. Armenian الأرمنية
evr.	Evrak	Doc. Document(s) أوراق
f.	Fiil	vb. Verb فعل
F.	Fiyatı	pr Price سعر
Fak.	Fakültesi	Fac Faculty كلية
Far.	Farsça	Pers. Persian الفارسية
fas.	Fasikül	fasc. Fascicle ملزمة
fel.	Felsefe	Phil. Philosophy فلسفة
fiz.	Fizik	Phy. Physics فيزياء
fizy.	Fizyoloji	Phys. Physiology علم وظائف الأعضاء
Fr.	Fransızca	Fr. French الفرنسية
g	Gram	g Gram غرام
geom.	Geometri	Geom. Geometry علم الهندسة
H	Hicrî	A.H. Anno Hijra (in the year of the Hijra) هـ
haz.	Hazırlayan	ed. Editor التي أعدها \ الذي أعدها الإعداد
HŞ	Hicrî-Şemsî	H Sh Hijrî Shamsî هـ شـ هجري شمسي
Hz.	Hazreti	Hazrat Hazrat حضرة
İbr.	İbranice	Heb. Hebrew العبرية

⁸⁰ Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'nde "d. Doğum, Doğumu" kısaltması tercih edilmiştir.

Kısaltmalar		Abbreviations		الاختصارات	
İng.	İngilizce	Eng.	English	اللغة الإنجليزية	الإنجليزية
İs.	İsim	n.	Noun	اسم	اسم
İsp.	İspanyolca	Span.	Spanish	اللغة الإسبانية	الإسبانية
İt.	İtalyanca	Ital.	Italian	اللغة الإيطالية	الإيطالية
jeol.	Jeoloji	Geol.	Geology	جيولوجيا	جيولوجيا
kal	Kalori	Cal	Calorie	السعر الحراري	السعر الحراري
Kd.	Kadın	fem.	Feminine	مؤنث	مؤ
kg	Kilogram	kg	Kilogram	كيلوغرام	كيلوغرام
kim.	Kimya	Chem.	Chemistry	كيمياء	كيمياء
km	Kilometre	km	Kilometer	كيلومتر	كيلومتر
krş.	Karşılaştırınız	cf.	confer, ‘compare’	قارن	قارن
Ktp.	Kütüphanesi	Lib.	Library	مكتبة	مكتبة
l	Litre	l	Liter	لتر	لتر
Lat.	Latince	Lat.	Latin	اللغة اللاتينية	اللاتينية
m	Metre	m	Meter	متر	متر
M	Milâdî	A.D.	Anno Domini	ميلادي	م
md.	Madde	art.	Article (Law)	مادة	مادة
mec.	Mecazi Anlam	metaphor.	Metaphorical	المعنى المجازي	المجازي
ml	Mililitre	ml	Milliliter	مللي لتر	مل
mlf.	Müellif, Yazar	Auth.	Author	المؤلف	المؤلف
mm	Milimetre	mm	Millimeter	ملليمتر	ملم
MÖ	Milâttan önce	B.C.	Before Christ	قبل الميلاد	ق.م.
MS	Milâttan sonra	A.D.	Anno Domini	بعد الميلاد	ب.م.
müz.	Müzik	Mus.	Music	موسيقى	موسيقى
No.	Numara	no.	Number	رقم	رقم
nşr.	Neşreden	ed.	Editor, edited by	الناشر	الناشر
öl. ⁸¹	Ölüm Tarihi	d.	Died	تاريخ الوفاة	ت.
ör.	Örnek	e.g.	Exempli Gratia (for example)	مثال	مثال
ped.	Pedagoji	Ped.	Pedagogy	البيداغوجيا \ علم التربية	البيداغوجيا
Port.	Portekizce	Por.	Portuguese	اللغة البرتغالية	البرتغالية
psikol.	Psikoloji	Psychol.	Psychology	علم النفس	علم النفس
R	Rûmî	R	Rûmî Calendar	التقويم الرومي	الرومي

⁸¹ Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'nde "ö. Ölüm, Ölüm Tarihi" kısaltması tercih edilmiştir. öl. kısaltması yerine ö. kısaltması da kullanılabilir.

Kısaltmalar	Abbreviations	الاختصارات
r.a.	Rađiyallahu anh RA	رضي الله عنه ض
r.anhâ	radıyallahu anhâ RA	رضي الله عنها ض
rs.	Resim Pict.	رسم رسم
Rus.	Ruşça Russ.	الروسية الروسية
S	Sayı no.	العدد العدد
s.	Sayfa p.	رقم الصفحة ص.
s.a.s.	Sallallâhü aleyhi	صلی الله علیه وسلم صلعم
s.a.v.	ve sellem	
s.nşr.	Sadeleştirerek Simplifying	الناشر بعد التبسيط الناشر بعد التبسيط
	Neşreden pub.	
sa.	Saat h	ساعة ساعة
sad.	Sadeleştirten Simplifier	تبسيط تبسيط
salt.	Saltanat Yılları A.R.	سنوات الحكم سنوات الحكم
sf.	Sıfat adj.	صفة صفة
sn.	Saniye sec	الثانية الثانية
sos.	Sosyoloji Sociol.	علم الاجتماع علم الاجتماع
ss.	Sayfalar pp.	صفحات صفحات
St.	Saint St.	قدیس قدیس
str.	Satır l.	سطر سطر
T.	Türkçe tr	التركية اللغة التركية
tah.	Tahmini c	تقريبا تقريبا
tar.	Tarih d.	تاريخ تاريخ
tek.	Tekil sing.	م مفرد
tekn.	Teknik techn.	تقني تقني
tekno.	Teknoloji Technol.	تكنولوجيا تكنولوجيا
thk.	Tahkik Eden Critical ed.	مع. المحقق
Tıpkıbs.	Tıpkıbasım repr.	إعادة طبع إعادة طبع
ts.	Tarihsiz n.d.	د. ت. دون تاريخ
tsh.	Tashih Eden Proofreader	مصصح مصصح
Ü	Üniversite, Üniversitesi Univ.	جامعة جامعة
vb.	ve benzerleri etc.	إلخ إلى آخره
vd.	ve devamı etc.	إلخ إلى آخره

Kısaltmalar		Abbreviations		الاختصارات	
vd. ⁸²	ve diğerleri	et al.	et alia (and others)	وآخرون	وآخرون
vr.	Varak	fol.	Folio	ورقة	ق.
y.y.	Yayıncı Yok	s.n.	sine nomine (when publisher unknown)	دون ناشر \ لا يوجد دار نشر	ده ن.
Yay.	Yayınları	Pub.	Publications	دار النشر	ن.
YE	Yazma Eser, El Yazması (EY)	MS	Manuscript, Handwritten	مخطوطة	مخطوطة
yk.	Yaklaşık, Takriben	approx.	approximately	تقريبا	تقريبا
Yun.	Yunanca	Grc.	Greek	اللغة اليونانية	اليونانية
yy.	Yüzyıl	c.	Century	عصر	عصر
zf.	Zarf	adv.	Adverb	ظرف	ظرف
zm.	Zamir	pron.	Pronoun	ضمير	ضمير
zool.	Zooloji	Zool.	Zoology	علم الحيوان	علم الحيوان

25. Çeviri Yazı Alfabeti/Transkripsiyon

Osmanlıca metinlerin neşrinde çeviri yazı (*transkripsiyon/transliteration*) alfabesi *mutlaka* kullanılmalıdır. Diğer bilim alanlarında hazırlanan akademik çalışmalarda ise eser adlarının ve gerektiğinde kavramların yazımında bu alfabenin kullanılması tavsiye edilmektedir. Arapça eser adlarının yazımında İSNAD⁸³ UNICODE transkripsiyon alfabesi kullanılabilir. İngilizce olarak hazırlanan metinlerde ise *transliteration alfabesi* yaygın olarak kullanılmaktadır.⁸⁴

İSNAD Atıf Sistemi Çeviri Yazı Alfabeti; Türk Dil Kurumu *Türkçe Sözlük*,⁸⁵ Türkiye Diyanet Vakfı *İslâm Ansiklopedisi*⁸⁶ ve *Encyclopaedia of Islam Three*'den⁸⁷ istifade edilerek hazırlanmıştır.

⁸² Türkiye Diyanet Vakfı *İslâm Ansiklopedisi*'nde "v.dğr. (ve diğerleri)" kısaltması tercih edilmiştir.

⁸³ İSNAD, "İSNAD Font", <https://www.isnadsistemi.org/indirmeler>

⁸⁴ İSNAD, "Transkripsiyon Alfabeti". Ayrıca bk. "IJMES Transliteration System for Arabic, Persian, And Turkish", <https://ijmes.chass.ncsu.edu/docs/TransChart.pdf>

⁸⁵ Akalın vd., "Çeviri Yazı Alfabeti", XXXX.

⁸⁶ Türkiye Diyanet Vakfı *İslâm Ansiklopedisi*, "Transkripsiyon İşaretleri", https://islamansiklopedisi.org.tr/transkripsiyon_isaretleri

⁸⁷ Brill, "Transliteration table for Brill Online", <https://referenceworks.brillonline.com/pages/help/transliteration-islam>

Harfler	Türkçe	İngilizce
ء	ʾ	ʾ
ب	b	b
پ	p	p
ت	t	t
ث	s	th
ج	c	j
چ	ç	ç
ح	h	h
خ	ḥ	kh
د	d	d
ذ	z	dh
ر	r	r
ز	z	z
ژ	j	zh
س	s	s
ش	ş	sh
ص	ṣ	ṣ

Sesler ve Uzatmalar

	Türkçe	İngilizce
ال	el-	al- -l ⁸⁹
ò	e/a	a
و	ı/i	i
ò	u /ü ⁹²	u

Harfler	Türkçe	İngilizce
ض	ḍ / z ⁸⁸	ḍ
ط	ṭ	ṭ
ظ	ẓ	ẓ
ع	ʿ	ʿ
غ	ğ	gh
ف	f	f
ق	q	q
ك	k	k
گ	g	g
ل	l	l
م	m	m
ن	n	n
ڭ	ñ	ñ
و	v	v/w
ه	h	h
ي	y	y
ة	ta	a

Sesler ve Uzatmalar

	Türkçe	İngilizce
آ ا	â / â ⁹⁰	ā
ي	î / î	ī
ي	□ ⁹¹	
و	ū	ū

⁸⁸ TDK Türkçe Sözlük'te dâd harfinin çeviri yazı alfabesine göre yazımında “ḍ” ve “z” şeklinde iki ayrı harf kullanılmaz sadece “z” harfi tercih edilir. Örnek: Kadı (Kāzī). bk. Akalın vd., “Çeviri Yazı Alfabeti”, XXXX.

⁸⁹ Ör. wa-l-kitāb.

⁹⁰ TDK Türkçe Sözlük'te Doğu dillerinden alınan sözlerin çeviri yazı alfabesine göre yazımında “â” ve “ā” şeklinde iki ayrı uzatma işareti kullanılmaz; tüm sözcüklerde üstte düz çizgi işareti kullanılır. Ör. Ḥudā. bk. Akalın vd., “Çeviri Yazı Alfabeti”, XXXX.

⁹¹ İnce harften sonra gelen med harfi olan yâ için “□” harfi kullanılabilir (Keb□r=كبر).

⁹² TDK Türkçe Sözlük'te çeviri yazı alfabesine göre yazımda “ū” harfi kullanılmaz sadece “u” harfi tercih edilir. bk. Akalın vd., “Çeviri Yazı Alfabeti”, XXXX.

93 ع	ā	خواجه	Ḥāce ⁹⁴	kh ^w
❖ Türkçe latinizasyonda kelime sonu ünlülerinin hareketleri gösterilir; İngilizcede ise gösterilmez. Türkçe metinde: <i>Faysalü't-tefrika</i> İngilizce metinde: <i>Fayşal al-tafrika</i>				
❖ Kaf ve gayın harfinden sonra gelen ünlünün kalın olarak uzatılması için hem Türkçe hem de İngilizce metinlerde düz çizgi (-) kullanılır. Türkçe metinde: Kâsım, Gâlib İngilizce metinde: Qâsım, Ghâlib.				

26. Kaynakça Oluşturmak

- ❖ Eser adlarının yazımı hakkında belirtilen kurallara uyulmalıdır. Eserler kaynakçada genel kural olarak yazarın soy ismine, Arapça eserlerde ise müellifin meşhur ismine/nisbesine/künyesine göre alfabetik olarak sıralanır. Sıralamada elif lâm takısı (el-, er- vb.) değil, nisbe veya lakabın ilk harfi dikkate alınmalıdır.

❑ Arap müelliflerin nisbe veya lakabında yer alan elif lâm takısı (el-, er- vb.), kaynakçada ad alanının en sonuna yazılır. ör. Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed el-. Böylece “el-” takısı EndNote ve Zotero yazılımları kullanıldığında ilk dipnotta “Ebû Hâmid Muhammed el-Gazzâlî” şeklinde yer alırken, kaynakçada soyad alanına yazılan meşhur addan önce görünmez. Çalışma tamamlandığında kaynakça kısmındaki “el” takıları elle silinir.

- ❖ Soy isim veya meşhur isim kalın veya büyük harflerle yazılmaz.
- ❖ Birden fazla eseri bulunan müelliflerin tüm eserlerinden önce kaynakçada yazarın tam adı yazılmalıdır, nokta veya çizgi kullanılmamalıdır.
- ❖ Kaynakça; temel kaynaklar, yazmalar, teze konu şahsın eserleri, ikinci el kaynaklar gibi alt başlıklara ayrılmamalı, tek parça hâlinde oluşturulmalıdır.
- ❖ İstifade edilen eserlerin künye bilgileri eksiksiz yazılmalıdır. Makale, kitap bölümü, basılı bildiri ve ansiklopedi maddesi türündeki çalışmaların sayfa aralıkları mutlaka belirtilmelidir.
- ❖ Bir eserin farklı yazma nüshaları kullanılmış ise kaynakçada tek tek belirtilmelidir. Aynı eserin atıf yapılan çevirisi/çevirileri veya editör, muhakkik veya sadeleştiren tarafından kaleme alınan ve çalışmada atıf yapılan “Ön söz, Sunuş, Mukaddime” gibi kısımları, kaynakçada müstakil bir çalışma olarak belirtilmelidir.

⁹³ Tarih düşürülen şiirlerde ebced hesabına göre elif ve yâ harflerinin sayı değeri farklı olduğu için bu tür kullanımlarda elif-i maksure (ع) için “ā” harfi kullanılır (عسى =‘aşā).

⁹⁴ Farsça bazı kelimelerde yer alan vâv-ı ma’dule harfi için “” karakteri kullanılır (Ḥāce =خواجه).

- ❖ Birden fazla ciltten oluşan eserlerin toplam cilt sayısı, “18 Cilt” şeklinde yazılmalıdır.
- ❖ Kaynakça, listede yer alan eser bilgilerinin metinden ayrılarak atıf tespitinde kullanılabilmesi amacı ile “Sonuç” kısmı ile aynı sayfada değil bir sonraki sayfadan başlanarak oluşturulur.
- ❖ Kaynakçada listesi numaralandırılmamalı veya madde işareti gibi özel işaretlerle listelenmemeli, her bir eser yeni bir satırdan başlayacak şekilde alt alta yazılarak sıralanmalıdır.
- ❖ Kaynakçanın paragraf yapısı, tek satır aralığı ve asılı (ilk satırlar hariç girintili) olacak şekilde ayarlanmalıdır. Asılı metinde girinti ölçüsü, paragraf başı girintisi ile eşit olarak ayarlanmalı, paragraf başı girintisi yoksa sayfa boyutuna uygun bir değer belirlenmelidir. ör. A4 boyutunda bir sayfa için 1,25 cm girinti tercih edilebilir.

Örnek : İSNAD Atıf Sistemi esas alınarak düzenlenmiş bir kaynakça

Kaynakça

- Ahmed b. Hanbel, Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî. *el-Müsned*. nşr. Ebû Hâcir Muhammed Saîd Besyûnî. Beyrut: y.y., 1405/1985.
- Akün, Ömer Faruk. “Âlî Mustafa Efendi”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 2/416-417. Ankara: TDV Yayınları, 1989.
- Aydıntepe, Mustafa - Artokça, İzzettin. “Yemen Raporu”. TASAM, 2018. http://www.tasam.org/Files/PDF/Raporlar/yemen_raporu.pdf_b7e9f548-3946-4f3d-ac14-b8448ef6b8eb.pdf
- Bardakçı, Murat. “Restorasyon Faaliyetleri ve Şeyh Galib’in Sandukası”. *Habertürk* (20 Ağustos 2019). <https://www.haberturk.com/yazarlar/murat-bardakci>
- Barkan, Ömer Lütî - Ayverdi, Ekrem Hakkı. *İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri 953 Tarihli*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1973.
- Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmail. *el-Câmi’u’ş-şâhîh*. nşr. Muhammed Zühayr b. Nasr. 8 Cilt. b.y.: Dâru Tavki’n-Necât, 2. Basım, 1422/2001.
- Çağrı, Mustafa. “İhsan”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 12 Temmuz 2019. <https://islamansiklopedisi.org.tr/ihsan--iyilik>
- Darabont, Frank. *The Shawshank Redemption [Esaretin Bedeli]* (Film, 1995). <http://www.imdb.com/title/tt0111161>
- Demir, Abdullah. *Mâtürîdî Kelâm Ekolünde Nesevîler ve Ebû Hafs Ömer en-Nesevî’nin İtikâdî Görüşleri*. Bursa: Uludağ Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Lisans Tezi, 2002. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3359800>

- DİYKB, Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı. *Kendi Dilinden FETÖ Örgütlü Bir Din İstismarı*. Ankara: Diyanet İşleri Yayınları, 2017.
- Dorroll, Philip Christopher. *Modern by Tradition: Abū Mansūr al-Māturīdī and the New Turkish Theology*. Georgia: Emory University, Doktora Tezi, 2013.
- Eren, Recep. *Mâtûrîdî'nin Müteşâbih Âyetlere Yaklaşımı*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2017.
- Hanioglu, M. Şükrü. "15 Temmuz'u farklı kılan ne?". *Sabah* (15 Temmuz 2018), 8. <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/hanioglu>
- İş Kanunları ve İlgili Mevzuatı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Kara, İsmail. "İmkânsıza Yönelmedikçe Mümkün Olan Ele Geçmez" (Görüşmecisi: Fatma Barbarosoğlu, Görüşme Transkripsiyonu). *Nihayet Dergisi* 5 (Temmuz 2015). <http://www.nihayet.com/roportaj/imkansiza-yonelmedikce-mumkun-olan-ile-gecmez/>
- Kaynar, Mete Kaan (ed.). *Türkiye'nin 1950'li Yılları*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2015.
- Kitâb-ı Mukaddes*. Erişim 12 Temmuz 2019. <https://www.kitabimukaddes.com>
- Kitâb-ı Mukaddes*. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 2003.
- Kur'an Yolu*. Erişim 10 Ağustos 2018. <https://kuran.diyanet.gov.tr>
- Kur'an-ı Kerîm Meâli*. çev. Halil Altuntaş - Muzaffer Şahin. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 3. Basım, 2009.
- LC, Library of Congress. "Name Authority Headings". Erişim 17 Eylül 2019. <https://authorities.loc.gov>
- Mahmud, Abdülhalim. *Muhâsibî Hayatı Eserleri Fikirleri*. çev. M. Beşir Eryarsoy. İstanbul: İnsan Yayınları, 2005.
- Mahmud, Hişam İbrahim. "Mukaddime". *Telhîşü'l-edille li-kavâ'idî't-tevhîd*. mlf. Ebû İshâk İbrâhim ez-Zâhid es-Saffâr. 1/5-44. Kahire: Dâru's-Selâm, 1431/2010.
- Müslim, Ebü'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccâc. *el-Câmi'u's-şâhih*. nşr. Muhammed Fuâd Abdülbâkî. Kahire: y.y., 1374-75/1955-56.
- Rudolph, Ulrich. "Mâtûrîdîliğin Ortaya Çıkışı". çev. Ali Dere. *İmam Mâtûrîdî ve Mâtûridilik*. ed. Sönmez Kutlu. 295-304. Ankara: Kitâbiyât Yayınları, 2003.
- Saffâr, Ebû İshâk İbrâhim ez-Zâhid. *Telhîşü'l-edille li-kavâ'idî't-tevhîd*. thk. Angelika Brodersen. 2 Cilt. Beyrut: el-Ma'hedü'l-Almânî li'l-Ebhâsi'l-Şarkıyye, 2011.
- Sezgin, Fuat. *İslam'da Bilim ve Teknik*. çev. Abdurrahman Aliy. 5 Cilt. İstanbul: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, 3. Basım, 2015.

- Siğnâkî, Hüsâmeddin Hüseyin b. Ali. *et-Tesdîd fî şerhi't-Temhîd li-kavâ'idî't-tevhîd*. Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, 3893/1a-215a.
- Şahin, Derya. *Amisos Mozaîği*. PDF: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2004. Erişim 12 Temmuz 2019. <http://www.kulturvarliklari.gov.tr/Eklenti/38967,amisos-mozaigi.pdf?0>
- T.C. CB, T.C. Cumhurbaşkanlığı. “2019-2020 eğitim öğretim yılında öğretmenlerimiz ve öğrencilerimiz ... diliyoruz” (8 Eylül 2019, 23:32). *Twitter*. Erişim 8 Eylül 2019. <https://twitter.com/tcbestepe/status/1170948112367665153>
- Tarakçı, Muhammet. “İSNAD (Kitap Bölümüne Atıf)”. *YouTube*. Erişim 31 Mart 2018. <https://www.youtube.com/watch?v=QwJe7fjFGYI>
- TDK, Türk Dil Kurumu. “Kısaltmalar Dizini”. Erişim 15 Eylül 2019. <http://www.tdk.gov.tr/images/Kısaltmalar%20Dizini.pdf>
- TDK, Türk Dil Kurumu. *Güncel Türkçe Sözlük*. Erişim 8 Temmuz 2019. <http://sozluk.gov.tr>
- Teftâzânî, Sa'deddîn. *Şerhu'l-'Aķā'idî'n-Nesefiyye*. nşr. Ahmed Hicâzî es-Sekkâ. Kahire: Mektebetü'l-Külliyâtî'l-Ezheriyye, 1408/1988.
- Tehânevî, Muhammed A'lâ b. Ali. *Keşşâfû ıstılâhâtî'l-fünûn ve'l-'ulûm*. nşr. Ali Dahrûc - Abdullah Hâlidî. 2 Cilt. Beyrut: Mektebetü Lübnan, 1996.
- Topaloğlu, Bekir - Çelebi, İlyas. *Kelâm Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: İSAM Yayınları, 4. Basım, 2015.
- Topaloğlu, Bekir vd. *İslam'da İnanç Esasları*. İstanbul: MÜ İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1998.
- Türcan, Galip. “Kelâm'ın Meşrûiyeti Sorunu: Ehl-i Sünnet Kelâmı ve Olgusal Gerçeklik Arasındaki İlişki”. *Marife* 5/3 (2005), 175-193.
- Üçer, Cenksu. “Mizan” (06 Temmuz 2019). *Diyanet TV*. Erişim 12 Temmuz 2019. <https://www.diyanet.tv/mizan/video/mizan--58-bolum>
- YK, Yükseköğretim Kanunu. *Resmî Gazete* 17506 (6 Kasım 1981). Erişim 12 Temmuz 2019. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>
- YKEDİ, Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri. Yükseköğretim Kurulu, 2014. Erişim 12 Temmuz 2019. <https://www.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/6/2015/01/etik-davranis-ilkeleri.pdf>
- YU, Yale University Library. “AACR2 Abbreviations (Roman Alphabet)”. Erişim 16 Eylül 2019. <https://web.library.yale.edu/cataloging/AACR2-abbreviations>